

V.N.T.S. LEDENBRIEF

Tijdschrift van de

VERENIGING VRIENDEN

NEDERLAND-TSJECHIE & SLOWAKIJE

Nr. 101

S e p t e m b e r 1 9 9 4



V.V.N.T. 1984 * * * 1 0 J A A R * * * V.N.T.S. 1994

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel. 070-3258679

J.M. van Gastel penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechie & Slowakije te Rijswijk
Tel. 070-3901190

A. den Boogert adj. secr./penn.
C. Oostveen
G.P.A. Schöpping
Mevr. H. Sugito
I.J. Vrijhof
Mevr. M. v.d. Wijngaard

Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. 070-3258679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito
Joh. Sugito
J.F.E. Wallin
J. Vrijhof

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GISM (Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-3278706
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse
Jacques de Coo

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-6791423
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-4205581
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-3663918

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-6791423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

NIEUWE LEDEN

12/7 Fam. P. Vuijst - Naarden
19/7 Dhr. G. v.d. Laan - Assen
19/7 Fam. J. Berkelbach - Aalten
26/7 Dhr. P.A. de Kleyn - Rijswijk
28/7 Fam. E. van Luijk - Gieten
28/7 Fam. R.F. Kruyt - Den Haag
8/8 Gemeente Veenendaal /donateur
16/8 Fam. P.W.M. Verschure - Lelystad
16/8 Fam. D. Albers - Horst

RECREA

Op vakantie?

RECREA heeft vakantie woningen, pensions en hotels in Nederland, Duitsland en Tsjechie.

Voor info: RECREA

Heerderweg 70 Tel. 05780-13992
8161 BN EPE Fax 05780-14145



PRANEDA b.v.

Nijmegen - Nederland

IMPORT - EXPORT

Microweg 11 Tel.: 080-723523
6545 CL NIJMEGEN Fax: 080-723535

Van de voorzitter



Na één maand onderbreking verschijnt weer de Ledenbrief. Ik hoop dat u er naar uitkijkt.

Er zullen ongetwijfeld weer een aantal uwer in Tsjechië of Slowakije zijn geweest. Misschien geeft het u aanleiding om wat leukes of interessants te schrijven. De lezers zullen er beslist belangstelling voor hebben.

Helemaal stil heeft het bestuur intussen niet gezeten. Op 30 juli vergaderde het. Daarin ontvouwde Jan van Gastel ons hoeveel de Haarlemse manifestatie van 28 mei jl. heeft gekost. Wij waren daar natuurlijk zeer benieuwd naar, omdat ons bij de voorbereiding, waarbij wij

niet altijd het overzicht konden houden, ons nogal eens de angst bekwam niet met de begrootte f. 10.000 uit te zullen komen.

Welnu, dat is gelukkig niet gebeurd. De hele operatie heeft de Vereniging het bedrag van f. 6.707,93 gekost. Wel moeten wij daarbij in aanmerking nemen dat er wat kosten verrekend zijn via de Gemeente Haarlem, verrekend met het bedrag dat Heineken als schadevergoeding beschikbaar stelde voor de toegezegde, maar door een misverstand niet geleverde Pilsner Urquell. Wij kunnen dus ook wat de financiën betreft na Haarlem opgelucht zijn.

Van verschillende kanten werd gesuggereerd een manifestatie, zoals in Haarlem, te herhalen. Daarop hebben wij gereageerd door alle Gemeenten, die een stedenband hebben met een Tsjechische of Slowaakse plaats, aan te schrijven. Dus ook zij die niet in Haarlem waren. Daarin worden zij uitgenodigd ons te laten weten hoe zij over dat idee denken. Bovendien vragen wij om suggesties hoe de dag in te delen en waar die te houden. De volgende manifestatie, als die er komt, behoeft natuurlijk geen kopie van de vorige te zijn. We speelden met de gedachte zo'n bijeenkomst een in Tsjechië of Slowakije te houden. Het spreekt vanzelf dat de Vereniging de kosten bij een volgende gelegenheid niet kan dragen. Tenslotte vroegen wij op het schrijven vóór half september te reageren. Onze verwachting, dat een dergelijke manifestatie nuttig en leerzaam is en de onderlinge samenhang van de participanten versterkt, is juist gebleken.

Nu ik dit schrijf, 24 augustus, valt de post op de mat, waarbij twee brieven die op het onderwerp van toepassing zijn. Maatwerk, u weet wel, de groep geestelijk gehandicapten die in Haarlem toneel speelde en het plan had door Tsjechië een toernee te maken, bericht dat zij dit plan moet laten varen omdat er niet voldoende geld beschikbaar is. Verder schrijft het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Praag dat zij met plezier van het slagen van de Haarlemse manifestatie kennis genomen hebben en dat het idee om een dergelijke dag in de Tsjechische Republiek te houden een goede gedachte is. Het Ministerie is evenwel niet de juiste instantie om dat te organiseren, maar hebben het idee doorgegeven aan de Vereniging van Steden en Gemeenten in de Tsjechische Republiek. Ik zie met belangstelling het bericht tegemoet.

Het is toch wel plezierig de waardering die uit het schrijven spreekt te ervaren.

Arie Hoogstad

Van het bestuur

Het belangrijkste nieuws is de financiële afhandeling van de Haarlemse manifestatie. De uitslag hiervan en de aanzet die deze manifestatie heeft gegeven tot mogelijk vergelijkbare activiteiten in de toekomst, daarover leest u in het stuk 'Van de Voorzitter'.

Het verslag van de manifestatie in Haarlem leest u elders in deze Ledenbrief.

Van de redactie



Ondanks de komkommertijd die nog maar net voorbij is, hebben wij toch een goed gevulde Ledenbrief.

Allereerst het beloofde verslag van de manifestatie in Haarlem. Dit stuk is voor een groot deel door Daniel Klein Breteler geschreven, aangevuld met een bijdrage van Jan Vrijhof; wij hebben hier één verhaal van gemaakt. Van Marijke van den Wijngaard ontvingen wij het gedicht van Remco Campert, dat door Jana Beranová tijdens het symposium is voorgedragen.

Verder zoals gebruikelijk van Jan van Gastel, zeer informatief, 'Nieuws van de Stedenbanden' en

'Knipselmap'. In Nieuws van de Stedenbanden staat een stukje over een reisgids van Jihlava, gemaakt door de afdeling communicatie van de Gemeente Purmerend.

Van Peter Krug een interessant stuk over de Tsjechische dichter Karel Hynek Mácha (Tsjechische Portretten) en enkele nieuwsknipels.

Van Hans Wallin een herdenking over joodse componisten die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen en van Wim Brandse een vertaling, met toelichting via voetnoten, van een soort dagboek van Leoš Janáček.

Ook willen wij u wijzen op de diverse Tsjechische en Slowaakse taalkursussen die binnenkort weer van start gaan.

Voor degene die de komende wintermaanden een vakantie hebben gepland: bezoek de Reisinformatiedag, georganiseerd door Cok Oostveen van de Afdeling Amsterdam. Meer nieuws hierover leest u elders in de blad.

Wij hopen u hiermee weer veel informatie en leesplezier te hebben verschaft.

Johannes Sugito

* Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost
* de VNTS een flinke duit. Door advertenties kun-
* nen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee
* een gericht publiek in een oplaat van + 750
* exemplaren. Onderstaand onze tarieven:



* 1/16 pag.	* f 16,50;	* 5 nrs.	* f 80,=;	* 10 nrs.	* f 155,=
* 1/8 "	* f 22,--;	* " "	* f 105,=;	* " "	* f 205,=
* 1/4 "	* f 33,--;	* " "	* f 160,=;	* " "	* f 315,=
* 1/2 "	* f 55,--;	* " "	* f 265,=;	* " "	* f 510,=
* hele pag.	* f 93,50;	* " "	* f 450,=;	* " "	* f 850,=

* Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274,
* 2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679.

Evenementen

Muziekfestival Bratislava

Van 1 tot en met 14 oktober wordt in Bratislava het jaarlijkse muziekfestival georganiseerd. Daterend uit de jaren zestig kan het festival nu gezien worden als een culturele etalage van de nieuwe republiek Slowakije. Tijdens het festival treden veel orkesten, koren en solisten op uit Slowakije. Er zijn verder bijdragen van West-Europeanen, zoals Katia Ricciarelli, Yehudi Menuhin, Musica Antiqua Köln en de gambist Jordi Savall. Op het programma staan opera's van Puccini, Verdi en Donizetti. Slotconcert met Mahler's 'Symphonie der Tausend'.
Inlichtingen: tel. 00-42.7.330 378, fax 00-42.7.332 029

BOEKIEBOEKIE in het Comenius Museum

Vanaf 26 september tot en met 15 januari 1995 strijkt het reizende kunst- en literatuurmuseum BOEKIEBOEKIE in het Comenius museum neer. Tijdens de tentoonstelling 'Duizend-en-1-brieven' zullen de tentoonstellingszalen en de videozaal van het Comenius Museum helemaal naar de smaak van kinderen ingericht worden.

Het BOEKIEBOEKIE museum is een initiatief van de Stichting Autoped, opgericht in 1988 door de pedagoog mw. drs. J. Manrho. De activiteiten van Autoped zijn gebaseerd op de principes van ontdekkend, 'discovery learning'.

De tentoonstelling bestaat uit werk van illustratoren van kinderboeken en andere kunstenaars, zoals Wim Hofman, Katrien Holland, Geerten ten Bosch en Harriët van Reek. Een aantal kunstwerken is speciaal voor de tentoonstelling gemaakt, anderen hebben hun oorsprong in een kinderboek.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Comenius Museum, Marja Klein of Mark van Hattem, 02159-43045.



Reisdienst

Reisinformatiemiddag

De afdeling Amsterdam organiseert weer een reisinformatiemiddag. Niets bijzonders op zich. De afdeling doet dit al jaren. Maar het nieuwe is dat het deze keer in het teken staat van de wintersportmogelijkheden in Tsjechië en Slowakije.

Op zaterdag 5 november a.s. tussen 14 en 17 uur kunnen reislustigen van de koude grond terecht in de Denksportzaal van Sporthal Wibaut, Van Musschenbroekstraat 38 in Amsterdam Oost. De grote verzameling reisinformatie van ondergetekende zal ter inzage liggen. Natuurlijk komt er een VNTS-stand. Moravische wijnen kunnen geproefd worden. Enkele leden hebben al hun medewerking toegezegd.

Ook dit keer zullen persberichten landelijk verspreid worden. Niet alleen dagbladen maar ook tijdschriften. Daarnaast de lokale pers in Amsterdam en wijde omgeving. Ik verwacht van de leden dat zij bekendheid geven aan deze informatiemiddag. Iedereen kan bij ondergetekende een affiche opvragen om te kopiëren en te verspreiden.

Leden en adverteerders die accommodaties en/of reizen hebben aan te bieden zijn bij deze uitgenodigd om zelf aanwezig te zijn. Daarnaast doet de VNTS een beroep op leden om ook te komen. Zij kunnen vragen van bezoekers beantwoorden, leden werven, enz. Omdat mijn verzameling minder informatie over Slowakije bevat zijn vooral leden welkom die hierover meer informatie hebben. Wie mee wil werken moet het even laten weten.

Voorlopig is dit de laatste keer dat de reisinformatiemiddag in Amsterdam zal worden gehouden. Besloten is om dit voortaan in meerdere plaatsen in ons land te doen. Elk voorjaar en najaar in drie



verschillende plaatsen verspreid over Nederland. Het liefst in geïnteresseerde jumelagegemeenten. De opzet zal grotendeels hetzelfde blijven. Toch biedt de medewerking van een jumelagegemeente de mogelijkheid om de streek van de partnerstad extra in de schijnwerpers te plaatsen. De toeristische mogelijkheden van en producten uit die streek, zoals bier, wijn, glas, muziek, souvenirs, enz.

Voor het komende voorjaar heb ik al enkele jumelage-gemeenten benaderd. Eentje als reserve is zeer welkom. En voor de volgende jaren zou ik graag in contact komen met enthousiaste jumelagegemeenten, die dit zien zitten. Wacht niet te lang met opgeven. Een termijn planning is het beste.

Cok Oostveen, tel/fax 020-6628546

Wintersportprogramma 1994/95 van Čedok Reizen

Het wintersportprogramma 1994/95 van de specialist voor Tsjechië en Slowakije, Čedok Reizen, ligt klaar. Het programma is sterk uitgebreid met:

- 14 uitstekende bestemmingen voor alpineskiën en langlaufen
- Een uitgebreid aanbod van prima hotels, knusse pensions en leuke vakantiewoningen.
- Comfortabele verzorgde busreizen en eigen autoarrangementen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Čedok Reizen, Kleine Gartmanplantsoen 21, 1017 RP Amsterdam,
tel. 020-622 0101/622 4888, fax 020-638 5441.

Nederlandstalige reisgids over Jihlava verschenen

De afdeling Communicatie van de gemeente Purmerend heeft een reisgids uitgegeven van haar partnerstad Jihlava. Meer hierover leest u in het stuk 'Nieuws van de stedenbanden en over andere contacten' elders in deze Ledenbrief.



Een appartement vlakbij de binnenstad van Praag?

De Nadace pro Obnovu Města (Stichting voor Stadsvernieuwing) is een non-profit organisatie, die zich tot doel gesteld heeft om de stadsvernieuwing in Praag vorm te geven naar het Nederlandse model. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn het behouden van de woonfunctie en participatie van zowel bewoners als (particuliere) eigenaren. In eerste instantie richt de NOM zich op Žižkov. De NOM biedt ondersteuning en advies aan eigenaren en huurders op vele gebieden en wordt ondersteund door de Nederlandse Stichting Bouwwinkel Zeeland.

Uiteraard zitten er vele haken en ogen aan het opstarten van het stadsvernieuwingproces, maar ook liggen er een aantal kansen te wachten om benut te worden, bijvoorbeeld de leegstaande zolderruimtes in de fraaie oude panden in de negentiende-eeuwse wijken van Praag. Hier bestaat de mogelijkheid om appartementen in te bouwen voor bijvoorbeeld Tsjechen die in het buitenland wonen en graag de beschikking zouden hebben over een appartement in Praag. Voor de eigenaren van deze panden is het op dit moment vrijwel onmogelijk om een lening te krijgen voor de renovatie van hun eigendom. De NOM tracht eigenaren behulpzaam te zijn bij het vinden van oplossingen voor hun problemen.

Een van die panden is Bofivojova 104, het geboortehuis van de beroemde dichter en Nobelprijswinnaar Jaroslav Seifert. Het pand heeft een prachtig uitzicht op de Praagse Burcht en is eigendom van de recent opgerichte bewonersvereniging. Op de zolder kunnen vier woningen worden ingebouwd met elk twee kamers en een keuken. Mocht u daar interesse voor hebben, dan kunt u - geheel vrijblijvend - contact opnemen met de NOM of de Bouwwinkel Zeeland voor verder informatie over de mogelijkheden en kosten.

Nadace pro Obnovu Města
M. Millerová (directrice)
Štítného 30, 13 000 Praha 3
Česká Republika
Tel. 00-42.2.263 9206

Stichting Bouwwinkel Zeeland
W. Kooiman (directeur)
Seisdam 8, 4331 NT Middelburg
Nederland
Tel. 01180-279 62

Nieuws van de stedenbanden en over andere contacten

Verven voor vrienden

In het kader van de stedenband Rijswijk-Beroun hebben ook de scouting groepen van de beide plaatsen goede contacten opgebouwd. Zo ging omstreeks half juli jl. een groep uit Rijswijk op zomerkamp in het natuurreservaat Křivoklát in Tsjechië, samen met een aantal scouts uit de partnerstad Beroun. Prachtig dat kamperen in een natuurreservaat, maar in de Rijswijkse ogen ook nog al primitief. Van veraf drinkwater halen, wassen in een beek, koken op houtvuurtjes, waarvoor de brandstof via een partijtje houthakken in het bos verkregen diende te worden. Zaken die een goede scout niet echt erg vindt, maar die dichterbij huis vaak niet hoeven of zelfs niet kunnen. Ook werd wat vreemd aangekeken tegen de Tsjechische gewoonte om een kamp 's-nachts te bewaken. Maar natuurlijk was iedereen bereid ook daaraan een steentje bij te dragen door om beurten in het nachtelijk duister, met olielampje en keteltje hete thee gewapend, een wachtpost te betrekken. Een andere activiteit van Rijswijkse kant was het verzorgen van een Indonesische rijsttafel tijdens de "Nederlandse dag".

Natuurlijk zijn de scouting-vrienden uit Beroun uitgenodigd voor en tegenbezoek. Omdat de daarmee gepaard gaande reiskosten e.d. voor een probleem zorgen heeft een werkgroep "Rijswijk-Beroun Scouting", evenals bij een vorige gelegenheid, weer iets bedacht om wat geld in het laatje te krijgen. Eerder werden de voor de komst van scouts uit Beroun benodigde geldmiddelen voor een deel verdiend met het uitbaggeren van de Rijswijkse sloten en vaarten. Deze zomer werd met hulp van de gemeente een ander werkproject gevonden en wel het opknappen van 40 banken in de parken en plantsoenen van Rijswijk. Afschuren en schoonkrabben, verven, laten drogen en de volgende dag een tweede laag erop. Met de toen heersende, bijna tropische temperaturen, een karwei dat de nodige zweetdruppeltjes heeft opgeleverd. Maar de noeste werkers hielden vol. Voor de Rijswijkse burgers weer keurige banken en voor de Tsjechische gasten een leuke vakantie.

Eerder dit jaar, in mei, maakten 32 leden van Rijswijkse parochies achtdaagse reis naar zusterstad Beroun. In een van de parochieële contactbladen verscheen een uitgebreid reisverslag van de volgens alle deelnemers zeer geslaagde gebeurtenis. Behalve voor festiviteiten van uiteenlopende aard in de partnergemeente was er gelegenheid sightseeing in o.a. Karlovy Vary en Praag. Veel indruk maakte ook een viering in de kort geleden gerestaureerde en ingewijde nevenkerk van de Berounse parochie van de H. Jakob. Daarbij zou de hulpbisschop van Praag als hoofdclebrant fungeren, maar deze liet

TSJECHIË en SLOWAKIJE

WANDELEN, fietsen, kanoën of MULTI-AKTIEF

**Groepsreizen onder leiding van Tsjechische
en Slowaakse gidsen.**

**Ook individuele arrangementen en reizen
op maat mogelijk.**

**Bel TOPO-Aktief en u krijgt uitgebreide
informatie over de gewenste reis thuis-
gestuurd.**

TOPO-Aktief

tel. 080 - 606 427

**Postbus 1133, 6501 BC Nijmegen
2de Walstraat 73, Nijmegen**

AKTIEVE VAKANTIES

helaas verstek gaan; geen beletsel voor pastoor Libor Bulín om er toch een mooie plechtigheid van te maken. In vier talen, Tsjechisch, Nederlands, Latijn en Frans, dit laatste vanwege een franstalige gast uit Rwanda in het Rijswijkse gezelschap. Als kadootje uit Rijswijk werd voor de nieuwe kerk een geluidsinstallatie aangeboden door pastoraal werker Marijke Haverkort. Die op haar beurt van pastoor Libor Bulín een grootformaat Tsjechisch kookboek ten geschenke kreeg na de kerkdienst in de eigenlijke Jakobkerk op de ochtend van vertrek uit Beroun. Na nog een bezoekje aan het vorig jaar met steun vanuit Rijswijk tot stand gekomen kleuterschooltje werd de terugreis naar Rijswijk aanvaard, waar men de nodige uren later, moe maar zeer voldaan zoals dat altijd heet, arriveerde.

Bussum-Valašské Meziříčí

In juni 1993 werd door de burgemeesters van bovengenoemde plaatsen de samenwerkingsovereenkomst getekend, al bijna drie jaar eerder waren de eerste contacten gelegd. Daarover vond ik informatie in een onlangs door de gemeente Bussum uitgebracht verslag, dat aan de redactie van de Ledenbrief werd gezonden.

Over de ontwikkeling van de stedenband met de gemeente in Noord-Moravië is men in Bussum

goed te spreken. De uitgangspunten: geen snoepprejsjes en feestvieren op kosten van de gemeenschap, maar zinvolle wederzijdse uitwisseling van kennis en ervaring, cultuur en erfgoed, in de beste Europese traditie, kregen behoorlijk gestalte. Zo waren er tentoonstellingen van kunst, over en weer, uitwisselingen tussen scholen en muziekgezelschappen en kon vanuit Bussum aan de partnergemeente praktische hulp worden geboden door middel van stages, adviesverleningen en de financiering van het transport van medische goederen uit afgestoten civiele verdedigingsvoorraden naar Valašské Meziříčí. De voorgenomen schenking van een te vervangen brandweerwagen aan Valašské Meziříčí strandde tot ieders teleurstelling op Tsjechische invoerbepalingen. Door de gemeente Bussum aangekochte kunstwerken uit de zusterstad vonden een plaats in een ruimte van het stadhuis, die sindsdien "Valašské Meziříčí Zaal" heet. Het promoten van het gebied rondom Val.Meziříčí voor wintersportvakantie moest uitgesteld worden wegen het ontbreken van informatie materiaal.

Zo waren er naast succesvolle zaken af en toe ook teleurstellende ervaringen en gaat niet alles altijd zoals gewenst, maar men is toch vol goede moed en wordt bij voortdurende aan beide zijden enthousiast gewerkt aan, zoals het verslag besluit, het uitbouwen van de stedenband tot een volwaardig partnerschap, breed gedragen in bestuur, bedrijfsleven, organisaties en bevolking.

Budel-Domažlice

De stedenband tussen Budel en Domažlice bestaat al bijna vier jaar. In november 1990 werd de jumelage akte getekend (in Budel spreekt men consequent van jumelage en niet van stedenband). Tussen 1991 en nu zijn de nodige activiteiten ontwikkeld en zijn er ook tal van persoonlijke contacten tot stand gekomen.

Enige tijd geleden heeft Budel, tezamen met het naburige Belgische Hamont-Achel, het initiatief genomen om een internationale samenwerking op te zetten, waaraan niet minder dan 42 gemeenten in Griekenland, een gemeente in Duitsland en een gemeente in Tsjechië zullen deelnemen, naast de beide initiatiefnemers. Die ene Tsjechische gemeente is Domažlice en doel van het initiatief is om voor deze Budelse jumelage-plaats een aantal economische projecten op te zetten, waarbij een intensieve samenwerking moet gaan ontstaan tussen het bedrijfsleven in de deelnemende gemeenten. Voor de begeleiding van dit alles wordt gebruik gemaakt van het instituut AEF European Affairs NV in Brussel, een organisatie met veel internationale ervaring op dit terrein.

Het plan voor deze samenwerking is ingediend bij de Europese Commissie met het verzoek om het project in het kader van het zogenaamde Ouverture/ECOS-programma te subsidiëren.

Hoewel het de bedoeling is dat alle deelnemende gemeenten op de een of andere wijze nut hebben van het samenwerkingsverband het belangrijkste doel de verbetering van de lokale economie van de gemeente die daaraan de grootste behoefte heeft, dat is Domažlice. Dit door de verdere ontwikkeling van de al aanwezige kleine en middel-grote ondernemingen. In Domažlice betreft het daarbij vooral de vervaardiging van keramiek en porselein en de kleinschalige productie van bier. Naast vergroting van productie gaat het ook om verbetering van de kennis hoe de verruiming van de afzet te bereiken.

HERFTS- EN WINTERVAKANTIES IN TSJECHIË:

- **CULTUUR IN PRAAG:** appartementen v.a. f. 25,- p.p.p.d. met culturele en/of restaurantreserveringen, excursie-aanbod etc.
- **WINTERSPORT IN REUZENGEBOURGTE, ADELAARSGEBURGTE EN SUMAVA:** nieuw aanbod van vakantiewoningen en pensions met verhuur van ski's, schaatsen, sleden etc.
- **WANDELEN, FIETSEN EN SOMS OOK LANGLAUFEN IN MIDDEN- EN ZUID BOHEMEN:** nieuw aanbod van vakantiewoningen en landelijke hotelletjes met verhuur van fietsen, schaatsen, sleden etc.

Voor inlichtingen en aanvraag folder en beschrijvingen:

M. van Urk
telefoon 020-623 1662
telefax 020-624 2036

Bezoek uit Sedlčany

Sinds enige tijd bestaan er contacten tussen het Dokter P.C. Borsthuis (PCB) in Hengelo en het verzorging-/ verpleeghuis Domov Důchodců in Sedlčany (Tsjechië). In januari en april van dit jaar hebt u in de Ledenbrief kunnen lezen over het bezoek van een groepje PCB-medewerkers aan Domov Důchodců. Enige tijd daarna - van 10 tot 15 mei - kwam een delegatie uit Sedlčany naar Hengelo ter gelegenheid van de zogeheten Lenteborrel en het 30 jarig jubileum van het PCB. De Lenteborrel werd een gezellige gebeurtenis met Becherovka en Tsjechische muziek, besloten met een rijk gevarieerd Tsjechisch buffet. Eerder konden de delegatieleden kennis maken met het traditionele dauwtrappen. De meegekomen sociaal werkster en twee verpleegkundigen hadden verder gelegenheid enkele dagen mee te lopen met collega's van het PCB om de gang van zaken daar beter te leren kennen.

Sociaal werkster Inka Lhotecká viel het op dat in het PCB zoveel bewoners aan activiteiten deelnemen en dat er indien nodig veel tijd wordt uitgetrokken voor het voeren van gesprekken. In het Domov Důchodců is daar gewoonweg geen tijd voor, liet zij weten.

Hoofdverpleegkundige Marie Fortová en verpleegkundige Květa Nováková merkten op technieken en methodieken van het PCB graag te willen gaan toepassen in de eigen inrichting. In het Domov Důchodců mist men nog een aantal voorzieningen, die in Hengelo al lang gemeengoed zijn, zoals bijv. een til-lift, en zij zeiden te hopen dat aanschaf van een en ander spoedig mogelijk zou zijn.

De meeste indruk op de Tsjechische gasten maakte echter de organisatie in het PCB. De werkverdeling en de toegedeelde verantwoordelijkheden zijn voor hen ongekend. "Thuis" doet iedereen alles en moet iedereen ook overal inzetbaar zijn. Leden van de Tsjechische Commissie PCB brachten de gasten terug naar Sedlčany en zagen bij een rondleiding in de instelling daar dat methoden uit het PCB die eerder bestudeerd werden reeds nu in Domov Důchodců in praktijk worden gebracht. Men is er dan ook van overtuigd dat de samenwerking rendement oplevert en ten goede komt aan de bewoners van de instelling in Sedlčany.

Het vorenstaande werd ontleend aan het door de Tsjechische Commissie van het PCB uitgegeven nieuwsbulletin dat aan de redactie werd gezonden.

Nederlandstalige reisgids over Jihlava verschenen

Door de afdeling Communicatie van de gemeente Purmerend werd een persbericht uitgegeven met de volgende inhoud:

"Purmerend is op 21 november 1991 een stedenband aangegaan met de stad Jihlava in (de recent ontstane republiek) Tsjechië. Om de gemeentebestuur te ondersteunen en te adviseren bij het stimuleren van activiteiten, is onlangs een gemeentelijke werkgroep 'Stedenband Purmerend-Jihlava' opgericht.

De voorzitter van deze werkgroep, Dr. J. Guichelaar (oudwethouder en oud-gemeenteraadslid), heeft in dit verband de taak op zich genomen om de tot nu toe - beperkte - beschikbare informatie in de Nederlandse taal uit te breiden. Die informatie heeft hij vervat in de vorm van een handzame reisgids. Daartoe heeft hij Jihlava diverse malen bezocht.

Het boekwerkje bevat - zeker voor de Purmerender die Jihlava eens wil bezoeken - precies die praktische informatie die men over een stad wil weten (bijv. de historie van de stad, kerken, eten en drinken, winkelen, wandelen, overnachten en waar mogelijk voorzien van tarieven). Ook al heeft men geen plannen om die richting uit te gaan, het is zeker de moeite waard de gids te lezen. Het is op een aansprekende en geestige wijze geschreven.

De reisgids is voor fl 3,- verkrijgbaar bij de Centrale Balie Publieksvoorlichting van het stadhuis aan de Purmersteenweg 42 te Purmerend."

Waar we nog aan toevoegen dat de gemeente Purmerend telefonisch is te bereiken onder nr. 02990-52911.

Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

Permanente expositie in Jihlava over Gustav Mahler

Het staat misschien nog niet in bovengenoemd reisgidsje, maar Jihlava heeft sinds 10 juni 1994 een permanente tentoonstelling onder de naam "Mlady Gustav Mahler a Jihlava", in het Nederlands "De jonge Gustav Mahler en Jihlava".

De expositie die te vinden is in het "Museum Vysociny" aan de Kosmákova 9 in Jihlava, behandelt met name Mahler's kinder- en jeugdijaren, die hij van 1860 tot 1875 in de Tsjechische stad heeft doorgebracht en geeft een beeld van de toenmalige plaats en omgeving zoals die ongetwijfeld van invloed zijn geweest op het muzikale rijpen van de later wereldberoemd geworden componist en dirigent. Bij de inrichting van de tentoonstelling is men uitgegaan van de meest recente onderzoeken met betrekking tot Mahler's eerste 15 à 20 levensjaren en het is voor de eerste maal dat deze periode op deze wijze wordt belicht.

In Jihlava bevindt zich ook nog het huis, waar Gustav Mahler tijdens zijn jeugdijaren heeft gewoond en desgewenst kan men er overnachten in het Hotel Gustav Mahler.

Jan van Gastel

Nieuwe stedenband: Trutnov-Kerkrade

In een van de vorige ledenbrieven heeft een stukje van mijn hand gestaan over Banská Stávnica (in Slowakije). Daarin werd gemeld dat zou worden bekeken, of deze mijnbouwplaats gekoppeld zou kunnen worden aan een Nederlandse mijnbouwplaats, te weten Kerkrade. Dat leverde een verrassend resultaat op: Kerkrade blijkt in een vergevorderd stadium om een stedenband aan te gaan met Trutnov. Dit is een mijnbouwplaats in Tsjechië, recht ten noorden van Hradec Králové, vlak tegen de Poolse grens aan. Er zijn al bezoeken over en weer geweest van gemeentelijke delegaties. Het concrete verzoek van de gemeente Trutnov is hulp bij het opstellen en uitvoeren van een plan om het mijnbouwgebied (de bergen met ertsafval) weer bewoonbaar te maken. In Limburg is daar veel ervaring mee. Na de mijnsluiting heeft men de operatie 'van zwart naar groen' uitgevoerd. En inderdaad is het nu een groene weelde in de oude mijnstreek. Van de kolenbergen is niets meer te zien, die zijn omgetoverd tot liefelijke parken. Trutnov wil ook zoiets en Kerkrade kan ze daarbij helpen. Meer informatie bij de gemeente Kerkrade, de heer Van Ooijen, afdeling Ruimtelijke Ordening.

Harm Jan Korthals Altes

BB Assurantiën Vastgoed

Overweegt u een huis te verkopen of te kopen ?

BB Assurantiën Vastgoed bemiddelt, en u als **VNTS lid** krijgt **25%** korting op de bemiddelingskosten. Overigens is het te koop aanbieden of het plaatsen van een zoekopdracht **gratis**. U betaalt pas bij de aan- of verkoop.

NO CURE, NO PAY

Bel mij gerust eens voor een vrijblijvende afspraak.

070-3624050

BB ASSURANTIËN / VASTGOED APELDOORNSELAAN 72 2573 LN DEN HAAG

Tsjechische portretten (IX)

Karel Hynek Macha en de Romantiek

Aan de bron van de moderne Tsjechische literatuur

Iedere Tsjech kent de poëzie van de negentiende-eeuwse, jong gestorven, dichter Karel Hynek Macha (1810-1836). In de omgeving van de Petřín heuvel bevindt zich in een park het bekende beeld van Macha, vervaardigd door Josef Myslbek. Het standbeeld heeft een romantische reputatie: Praagse geliefden bezoeken het in het voorjaar om hun relatie nog meer luister bij te zetten en leggen bloemen bij het beeld van de dichter van "Máj". Macha geldt als de grote vernieuwer van de Tsjechische taal en poëzie, die op zijn wijze heeft bijgedragen tot de culturele renaissance van het Tsjechisch volk in de vorige eeuw. Hij behoorde tot de jonge generatie, die zich in die tijd onder invloed van Herder's ideeën over de "Volksgeist" begon te bezinnen op de betekenis van de eigen volkstaal, die vooral in de grotere steden verdrongen dreigde te worden door het Duits. Dank zij deze culturele bewustwording werd de weg gebaad naar de politieke onafhankelijkheid, die eerst na bijna een eeuw, in 1918, realiteit zou worden. Merkwaardig is dat ondanks het niet-politieke karakter van "Máj" de invloed hiervan groter is geweest dan vele politieke beschouwingen, pamfletten en manifestaties. In literair opzicht betekende de "Máj" (evenals trouwens de "Mei" van onze Herman Gorter!) een verstrekkende vernieuwing.

Thema's van Mácha's poëzie

Mácha's poëzie staat in nauw verband met de geest van de Romantiek. Niet alleen Herder, maar ook vooral Goethe, Schiller, Byron en Walter Scott waren Mácha's grote voorbeelden. Zoals zovele jonge dichters vond hij aanvankelijk weinig erkenning. In Praag werd hij door zijn uiterlijke verschijning en weinig conventionele levenswijze als een "poëte maudit" beschouwd. Hij heeft geleden onder het feit, dat hij in zijn tijd ook door de jonge nationalisten werd begrepen. Het eenvoudige volk waaruit hij voortkwam, kan evenmin waardering opbrengen voor zijn poëtisch oeuvre.

Mácha toonde een levendige belangstelling voor het culturele leven van zijn tijd. Na het mislukken van de nationale opstand in Polen in 1830 krijgt een nieuw thema in zijn werk aandacht: de vluchteling, de vervolgte, die om politieke redenen zijn vaderland moet verlaten.

Een belangrijk element in zijn poëzie en proza is nu het lot van het door de Habsburgers onderdrukte vaderland. Hij aanschouwt het verval van Boheemse burchten en treurt bij de graven van de Boheemse koningen in de St. Vitusdom om de verloren gegane grootheid. Hem ontbreekt het geloof in de toekomst, dat Comenius nimmer heeft verlaten. In een brief aan een jong meisje klinkt een diep pessimisme door: "Toen ik het paradijs wilde omarmen, hield ik tegen mijn geschokt, van liefde vervuld hart, niets anders dan koude aarde. En ik weende om mijn verloren dromen".

Evenals bij de Rus Toergenjev krijgt in zijn later werk de onverschilligheid van de natuur ten aanzien van het menselijk lijden een duidelijk accent. De mens is een vreemde, niet alleen onder de mensen, maar ook in de natuur, in het bestaan in het algemeen. Dit pessimistisch individualisme en nihilisme poogt hij in zijn laatste geschriften te overwinnen. Hierin daagt een nieuwe hoop op de toekomst van het Boheemse vaderland. Mácha houdt zich nu meer bezig met de sociale problemen en hervormingen, die het land nodig heeft. Bohemen behoeft geen revolutie maar maatschappelijke vernieuwing. In deze geest hebben ook de revolutionairen van 1848 gewerkt, maar in de Oostenrijk-Hongaarse Dubbelmonarchie was geen ruimte voor hervormingen. Mácha heeft bewezen dat ook de literatuur een bijdrage kan leveren tot nationale bewustwording en versterking van de culturele identiteit.

De "Máj" en zijn betekenis

Mácha zelf merkt over "Máj" op, dat het hoofd motief van het gedicht de schoonheid van de lente is. Het is een verheerlijking van de



natuur, de liefde en het Boheemse landschap, maar ook spreekt de dichter over de dood en het geloof en bovendien over zijn twijfel aan een leven na de dood. Een belangrijk thema is voorts de tegenstelling tussen de zich eeuwig vernieuwende natuur en het korte leven van het menselijk individu. Geheel in de geest van de Romantiek in de eerste helft van de vorige eeuw hield Macha van de woeste natuur, de bergen en meren van Bohemen, de burchten en ruïnes en de verstilde kerkhoven. Opvallend is de grote muzikaliteit van de "Máj", die nog steeds als een van de hoogtepunten van de Tsjechische literatuur wordt beschouwd.

In de eerste zang wordt geschilderd hoe een meisje dat haar geliefde verwacht, plotseling verneemt dat deze gevangen is genomen en de volgende dag ter dood gebracht zal worden. Het blijkt dat hij zijn vader heeft vermoord omdat deze zijn meisje heeft verleid. Tenslotte sluit hij zich aan bij een roversbende (vgl. Schiller "Die Räuber"!). In het aangezicht van de dood, "het eeuwige niets", denkt de veroordeelde terug aan zijn kinderjaren, een steeds terugkerend thema in Mácha's poëzie. De derde zang spreekt over de voltrekking van het vonnis, het eind van de veroordeelde als "de klank van een gebroken snaar". Het meisje pleegt zelfmoord door een sprong in zee.

Het gedicht waarvan meer dan 200 uitgaven zijn verschenen, heeft vele Tsjechische kunstenaars geïnspireerd. Het werd ook enkele malen in het Duits vertaald.

Proza

Wat het proza betreft, Macha toonde in het voetspoor van Walter Scott een voorliefde voor historische verhalen, zoals blijkt uit de novelle "Křivoklát" (een burcht ten westen van Praag), die in de veertiende eeuw ten tijde van koning Vaclav IV. speelt. Echt historisch is dit verhaal niet omdat de figuren uit deze novelle meer Mácha's eigen ideeën vertegenwoordigen dan werkelijk historische personen.

De filosofische reisbeschrijving "Podkrkonošská" (Een reis door het Reuzengebergte, 1833-1834) toont Mácha's pessimisme en zijn gevoel voor het tragische in optima forma. Zijn "Obrazy ze života meho" (Beelden uit mijn leven) is een niet voltooide serie autobiografische schetsen. De romantische motieven overwegen in het gedicht "Mnich" (De monnik) en het verhaal "Cikáni" (Zigeuners).

De Tsjechische Jacques Perk was maar een kort leven beschoren. Mácha stierf op 26-jarige leeftijd aan een longontsteking en werd begraven in Litoměřice, 60 km ten noordwesten van Praag, waar hij als jurist werk had gevonden. Toen kort vóór de Tweede Wereldoorlog de nazi's de grenzen tot voorbij Sudetenland verlegden, werden zijn stoffelijke resten overgebracht naar Praag, naar het kerkhof Vyšehrad, waar vele grote vertegenwoordigers van de Tsjechisch cultuur, zoals Dvořák, Smetana en Čapek zijn begraven.

Ondanks miskenning tijdens zijn leven heeft de romanticus Mácha een blijvende invloed uitgeoefend op de Tsjechische dichtkunst van de negentiende en twintigste eeuw. Dit blijkt ook uit het feit, dat enkele decennia na Mácha's dood zich een schrijversgroep (o.m. met Jan Neruda) vormde, die zich de "Máj-groep" noemde.

Peter Krug

Pension

"U Svatého Kryštofa"



Novina 106
Tsjechie

46302 Kryštofovo Udolí
Tel: 0042 48 932959



Gelegen 15 km. ten zuidwesten van Liberec in schitterend natuurgebied.
Comfortabel pension, tsjechische keuken, vele ontspanningsmogelijkheden.
Leden V.N.T.S. 10% korting. Bel voor info en reserveringen 02159-16691.

Verslag van het Jumelage-feest op 28 mei 1994

In maart 1984 werd de VVNT opgericht en haar rechtsopvolger VNTS vierde haar tienjarig bestaan met een grandioze manifestatie in het prachtige stadhuis van Haarlem. Haarlem had met Rob Spies een groot aandeel in de praktische invulling van de organisatie en de VNTS leverde de programmatische invulling. Onder de leiding van Daniel Klein Breteler leverde het bestuur een geweldige prestatie. Waar professionele organisatiebureau's hun handen aan vol hebben, leverde een goedwillend bestuur een prestatie van de eerste orde. Ieder bestuurslid heeft zijn best gedaan om deze dag voor de vereniging en voor u als lid tot een groot succes te maken. Vele leden hebben begrepen, dat het bovenstaande een 'tour de force' was en hebben dan ook flink meegeholpen. Het bestuur hoopt, dat ze deze dag daardoor plezieriger hebben ervaren.

Het programma viel globaal uiteen in een symposium in de ochtten en een Jumelage-festival in de middag. Tussen beide hoofddelen van het programma was er een lunch en de dag werd besloten met een receptie in de mooie ontvangstaal van het stadhuis, de Gravezaal.

Een symposium is een plechtige zitting, waar redenaars hun licht laten schijnen over een onderwerp. Ruim tweehonderd aanwezigen hebben geboeid geluisterd naar de diverse sprekers en spreeksters. Alle toespraken zijn opgenomen, zodat de tekst bewaard is gebleven. Daarom wordt hierop niet ingegaan, maar - voor degenen die er niet waren - zal iets van de sfeer worden beschreven. De dag begon voor de organisatie zoals het weer was: Gaat het goed, of toch niet? De deelnemers moesten zich laten registreren bij de infobalie, waar conform de tijd de computer zijn intrede had gedaan. Maar omdat iedereen tegelijk kwam, duurde het even voordat iedereen geregistreerd was, de lunchbonnen en koffie had. Toch werd het tijdschema goed gehaald.

Mevrouw Schmitz, burgemeester van Haarlem, heette iedereen welkom in een gloedvolle toespraak. Ook drs. H.A. Schaper, Chef Directie Europa van het Ministerie van Buitenlandse Zaken droeg zijn steentje bij met een hoog gewaardeerde toespraak. Dan was er Jana Beranová, die met declamatie van enige gedichten goed tegenwicht bood. Het thema "Vriendschap in Verandering" leverde de aanwezigen een overpeinzing van onze voorzitter op, die met stip werd genoteerd. Prima, Arie! Mevr. v.d. Schelde, Hoofd Programma Ouverture van de Europese Unie had zeer nuttige informatie. Zij gaf aan hoe subsidie verkregen kon worden voor jumelage activiteiten uit een pot van de EU. En natuurlijk waren er delegaties van de Tsjechische en Slowaakse ambassades.

Marijke van den Wijngaard, die verantwoordelijk was voor het symposium, had het zo goed voorbereid, dat zij er gewoon bij kon zijn. Tijdens het symposium werd Arie den Boogert ondervraagd door de lokale omroep over alles wat met de VNTS te maken heeft. Inmiddels werden ook de werkzaamheden op de binnenplaats van het stadhuis voltooid. Een dertigtal kramen waren opgesteld in de overdekte Kloostergang rondom de binnenplaats, en gaven informatie over de partnergemeenten van de Nederlandse steden en de jumelage-activiteiten. Het zag er allemaal zeer feestelijk uit. Velen hadden specifieke producten meegebracht.

Ook het weer verbeterde en af en toe verscheen er een waterig zonnetje. Maar, op een paar druppeltjes na die bijna niemand opmerkte, bleef het gelukkig droog. Dat nodigde uit om rond het podium en de biertap, die op de binnenplaats waren opgesteld, te gaan zitten en te kijken naar de optredens van de volksdansgroepen, Tsjechische folkmuziek en toneel van de Nederlandse groep Maatwerk.

In de drie uur, die hiervoor uitgetrokken was, hadden de feestgangers de gelegenheid zich te voorzien van foldermateriaal en andere informatie. Ook vele diepgravende gesprekken werden er gevoerd. Velen benutten ook de mogelijkheid om over de zaterdagse groenten- en bloemenmarkt (Haarlem is immers de bloemenstad) te lopen. Tot veler verrassing gaf het jeugdige folkloze ensemble Skubánek uit Svetla spontaan een optreden op de markt, en maakte daarmee reclame voor het feest in het stadhuis. In de videozaal was met name de film over Praag erg in trek.

Jan van Gastel had 's-ochtends het symposium voorgezeten en kon nu ontspannen toekijken hoe Jan Vrijhof 's-middags de jumelage-markt en de optredens leidde. Hiervoor heeft Jan die middag in de Kloostergang zo wat een halve marathon gelopen.



De stand van de stedenband Jihlava-Purmerend

Hennie v.d. Burg en Guido Schöpping waren daarentegen gekluisterd aan de infobalie en hebben daar zittend niet stil gezeten. Cok Oostveen stond er natuurlijk met zijn reisinfo en de VNTS-stand werd bemand door Wil Hoogstad. Hana Sugito heeft met vele andere vrijwilligers ge-tolkt. Het eindigde volgens plan met Hollandse nieuwe, een toast op het 10-jarig bestaan van onze vereniging en een receptie.

Voor de vereniging was deze gebeurtenis een nieuwe dimensie en men kon horen, dat het publiek het thema Vriendschap in Verandering ook van toepassing verklaarde op de VNTS. En dat is goed, want een vereniging die zich verandert, leeft en vernieuwt zich. De komst van enige honderden mensen naar Haarlem is hiervoor het bewijs geweest. Voor getallen moet u bij de penningmeester zijn. Maar zo'n dertig gemeenten die zich presenteerden is een betere opkomst dan die van de Nederlandse kiezer bij de Europese verkiezing. Door het opkomen van het toerisme naar centraal Europa hoopt de vereniging mee te kunnen groeien en haar taak door de inzet van de leden en het bestuur waardig te kunnen uitoefenen. Zo'n dag als in Haarlem zal er dan nog wel inzitten.

Daniel Klein Breteler / Jan Vrijhof

Noot: het gedicht van Remco Campert dat door Jana Beranová tijdens het symposium werd voordragen, is in de rubriek 'Van de Boekenplank' van deze Ledenbrief opgenomen.

---*---*---*---

Van de leden

Deze keer slechts twee stukjes, van Marije van Urk en van Daniel Klein Breteler, ons voormalig bestuurslid en een geboortebericht. De meeste leden zullen de afgelopen maanden van hun welverdiende rust hebben genoten, zijn op vakantie geweest enz. en zijn waarschijnlijk daarom nog niet in de pen geklommen (of achter de typemachine of tekstverwerker gaan zitten). Red.

"Weet u misschien een tandarts in Tsjechië?"

Deze onverwachte vraag werd me gesteld op 19 maart 1994, tijdens de door VNTS georganiseerde vakantiebeurs in Amsterdam. De heer die de vraag stelde hield hierbij constant zijn hand voor zijn mond, maar het was duidelijk dat er nodig reparatiewerkzaamheden verricht moesten worden. Hij vertelde dat het geheel door zijn tandarts in Nederland op f. 10.000 was geschat, dat hij dat niet kon missen, maar dat hij het alternatief, een kunstgebit, ook niet aantrekkelijk vond en dat hij gehoord had dat Tsjechische tandartsen even goed zijn als Nederlandse en uiteraard voor ons goedkoper.

Op dat moment kende ik nog geen tandarts daar, maar wel veel andere mensen, dus via hen zou er best wel een te vinden zijn. Inderdaad lukte het snel om een afspraak voor hem te maken en uiteraard was onderdak 1) ook geen probleem. Een paar weken later kon de heer mij een prachtige rij tanden laten zien die hem, inclusief reis- en verblijfkosten, ongeveer een kwart had gekost van een vergelijkbare behandeling in Nederland.

Een tijdje later had mijn auto een onderhoudsbeurt nodig en de garagehouder vertelde mij dat een reparatie van circa f. 650,- nodig was: "Vooral als u helemaal naar Praag moet mevrouw, u komt er misschien wel, maar dan krijgt u daar problemen en je weet het maar nooit in dat soort landen".

Nu weet ik het toevallig wel in dat soort landen en met het verhaal van de tandarts in mijn achterhoofd schreef ik een briefje aan vrienden, waarin ik merk en type auto noemde en het probleem beschreef. Een paar dagen later kwam er een telefoontje: "Kom maar, ik weet een uitstekende monteur voor je die alle merken auto's repareert".

In Tsjechië aangekomen was de diagnose snel gesteld en werd de afspraak (er moesten onderdelen besteld worden) voor de reparatie gemaakt. De prijs zou ongeveer 3000,- kronen (ongeveer f. 200,-) bedragen. Toen ik de auto afhaalde, liet de monteur me eerst zien wat hij eruit had gehaald en wat daar aan mankeerde. De nota, inclusief BTW, bedroeg 2928,- kronen. Van mijn "laat maar zitten", toen ik hem drie briefjes van duizend gaf, wilde hij niets weten en tot de laatste kroon kreeg ik het wisselgeld terug. Vervolgens liep hij nog met me mee en wachtte tot ik was weggereden om te zien of alles goed ging.

Zijn deze voorbeelden nu injecties voor de Tsjechische economie of misbruik maken van lage-lonen landen? Ik hou het maar op het eerste: wat Nederland betreft, "mist men aan de boom zo vol geladen een of twee pruimpjes niet" en bovendien, de heer met de slechte tanden had de behandeling in Nederland toch niet kunnen betalen!

Marije van Urk

1. zie mijn advertentie elders in dit blad.

Costa del Slavia

Wie door de kleine winkelstraatjes loopt aan de Costa Brava ziet vele talen. De waren worden aangeprezen het Catalaans, de officiële taal, of het Spaans, dat van oudsher gedwongen gesproken werd. Maar ook voor weinige Duitsers Duits. Natuurlijk ook in het Engels en Frans. Engelsen, vooral de jeugd ziet men nog wel. Maar Fransen nauwelijks. Neen, de waren worden in het Nederlands, Deens en Iet op: ook in het Pools en Tsjechisch aangeprezen! Je gelooft je ogen niet! Hele horden dronken Denen. In ons hotel waren twee dronken Denen van zes hoog omlaag gevallen toen zij als geveltourist belendende kamers wilden bereiken. Vele, vele Nederlanders met de Nederlandse driekleur aan het balkon en daarnaast de vlag van Ajax. Op het strand hoorde je en zag je aan de tijdschriften dat Tsjechen Slowaken het strand, de zee en de disco ontdekt hadden. Naast onze kamer zaten twee Poolse chauffeurs. Helaas werden ze bestolen, zodat ik met hen naar de Guardia Civil ben gegaan en veel met hen gesproken heb. Zij kwamen daar aan na een rit van 32 uur. Zij kwamen uit het westpoolse Poznan (voor 1940 Pozen). Dwars door Duitsland, waar de douane nogal bezwaar had tegen de grote hoeveelheid Vodka en Piwowarskie. Maar die waren slechts voor eigen gebruik en niet voor de verkoop in Germania. Maar een gebrek aan peseta's is ogenschijnlijk niet te zien bij deze nieuwe groepen toeristen. Gewapend met opblaasbedjes en rieten strandmatjes ziet men ze strandwaarts trekken. Het enige verschil met de 'wessies' is de literatuur. Een buurvrouw las Kalifornia Zima, een dikke pil. Een buschauffeur uit Tabor vertelde mij vele leuke dingen: waar alle zeer moderne touringcars plotseling vandaan komen. Geleasd, tweede hands of 'geleend'. Hij had een lange reis gemaakt en enige dagen in het kapitalistische bolwerk Monaco verbleven. Dan verder naar Spanje. Van uit ons hotel Olympic in Callela konden wij kijken op drie parkeerterreinen, waar alle bussen stonden. Op de wisselhoogtijdagen (zaterdag en dinsdag) staan er dan zo'n 80 bussen, waarvan 20 de sticker PL, CZ of SLO bezitten. De uithangborden vermelden net zo gemakkelijk Salat, Schnitzel als Pivo, Paella (ryby). Alleen de gemiddelde leeftijd lijkt mij hoger te liggen als de zeer jeugdige westeuropeaan. Anneke wilde dit jaar een relaxvakantie, want zo'n vakantie naar Tsjechië/Slowakije noemt zij werkbezoeken. Ik wilde er wel graag heen. Maar door persoonlijke omstandigheden was voor zón, zee en plat gekozen. En nu: heb ik mijn hart en tsjechisch kunnen ophalen daar. Terwijl in Praag je alleen maar Nederlands hoort. Ook op de stranden doen nieuwe toeristen van harte mee aan de Costa-show, maar dat is een mooie slotzin voor insiders.

Daniel Klein Breteler

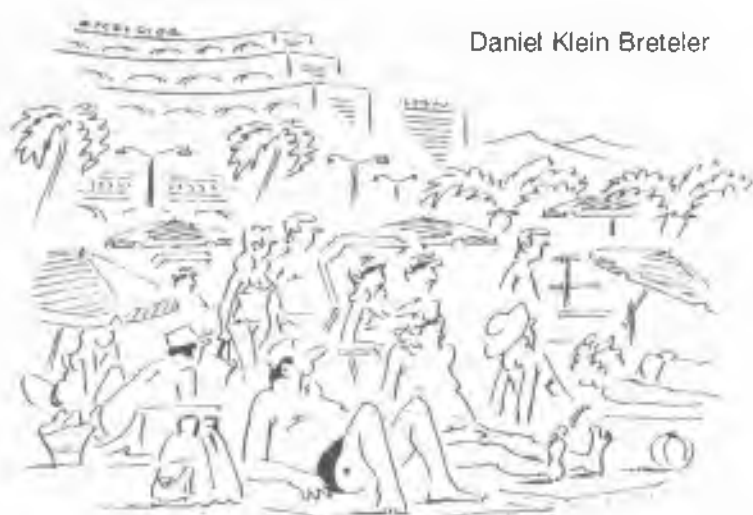
Geboren

Op 6 augustus 1994 werden Chiel en Jara Roelands - Svancarová verblijd met de geboorte van Nikita (6.31 uur, 45 cm, 2065 gr) en Daniël (7.31 uur, 48 cm, 2550 gr).

Od soboty 6. srpna 1994 se náš život obohatil narozením našich dětí



Od soboty 6. augusta 1994 sa náš život obohatil narodením našich detí



Na rok? Vy byste mě rozesmali, přáteli. Já tedy mým nácerpět energii dopřítého dovolého přivěbu

Voor één jaar? U laat me lachen, vriend. Ik moet hier energie opdoen voor mijn volgende hoeveelheid buitenlandse valuta!

Uit de knipselmap



Geen Ledenbrief in augustus, dat betekent dat de knipsels - mede door de goedgeefsheid van enkele leden - de map uitpuilen. Hieronder een greep uit de voorraad.

Prijspolitiek

Het Prager Wochenblatt meldt in het juli nummer - het blad heeft naar het zelf zegt moeilijkheden en verschijnt daarom nogal onregelmatig - dat het inkomende toerisme Tsjechië in 1993 buitenlandse valuta ter waarde van omgerekend 1,4 miljard US dollar heeft opgeleverd. Dat is 11% van de totale inkomsten uit het buitenland.

Aansluitend laat de krant weten dat bij de redactie tientallen klachten binnenkomen over door toeristen ondervonden narigheid en ervaren ergernis. Vooral ten aanzien van de prijzen, die betaald moeten worden voor diensten in horeca inrichtingen. Veel ergernis ook over het feit dat men als buitenlander in hotels meer dan twee keer zoveel moet betalen als mensen met de Tsjechische nationaliteit. Een prijs-politiek die ook geldt bij tal van theater- en concertorganisaties en bij de meeste musea.

Na er eerst op gewezen te hebben dat deze praktijken ook in de communistische tijd al opgeld deden, wijst de redactie van het Prager Wochenblatt er op dat de achterliggende gedachte dat bezoekers uit "het westen" meer te besteden hebben dan de gemiddelde Tsjech wel te begrijpen is, maar dat natuurlijk lang niet elke buitenlander rijk is en "dus" maar geplukt moet worden. Principieel verkeerde en ongezonde jaloezie speelt hier een rol, meent het blad, en het voegt er aan toe dat het op termijn wel eens zeer onproductief zou kunnen blijken te zijn. Vooral omdat het met de prijs-kwaliteit verhouding nu op veel plaatsen, niet alleen in buitenlandse, ogen toch al matig gesteld is. Tenslotte krijgt ook het taxiwezen nog een redactionele veeg uit de pan, maar daarover viel ook uitgebreid te lezen in enkele Nederlandse kranten van rond half augustus. Zie hierna.

Undercover actie in Praag

Veel grote steden in de wereld kennen het verschijnsel van de oplichter-taxichauffeur, maar sinds enige tijd is in Praag sprake van een ware taxi-maffia. Het gaat niet meer alleen om "zo maar" te hoge rekeningen, maar inmiddels is ook grof geweld tegen, vooral buitenlandse, klanten aan de orde van de dag. Het is sommige stadsbestuurders, burgemeester Jan Koukal voorop, duidelijk geworden dat de zaak gierend uit de hand is gelopen en dat de reputatie van de stad enorme schade oploopt door de activiteiten van de Taxikářská Mafie. Lang niet alle 7.000 legale en 1.500 illegale chauffeurs doen aan de oplichting en geweld mee, maar de boosdoeners zijn talrijk genoeg om de goedwillenden naar believen te kunnen terroriseren. Met als tragisch hoogtepunt het doodschoppen van een collega die aanmerkingen maakte op het gedrag van een chauffeur die een dame uit zijn wagen had gesmeten omdat ze maar een kort ritje bestelde. Een en ander op het Wenceslasplein op klaarlichte dag. Maar de overheid raakte pas echt in paniek toen op de zelfde plein een diplomaat die geen 2.000 kronen wilde betalen voor een rit die met een tiende van dat bedrag al royaal betaald was door de chauffeur het trottoir werd opgetrapt en daarbij enige verwondingen opliep.

Burgemeester Koukal besloot tot een heel bijzonder actie. Volgens sommige bronnen ging het initiatief echter uit van een groep buitenlandse zakenmensen. Hoe dan ook, negen buitenlanders werden ingezet als "undercover-agenten". Opdracht: op een toeristische plaats een taxi nemen, naar hotel Praha laten rijden (of een ander dure logiesburcht), het gevraagde bedrag betalen, kwitantie vragen en uitstappen. Op dat moment duikt een politiemant op, die de oplichter op heterdaad betrapt en bekeurt. Bij de eerste negen aldus gemaakte ritten was het zes keer prijs.



*No, dovoľte - kvôli tomu, že ja som vás vzal na hŕb ja, nemôžete házať
všecky do jedného pytle! Drivá väčšina našich zamestnanců je poctivých!*

*Nou zeg - omdat ik jullie heb opgelicht hoef je ons niet allemaal over
een kam te scheren! De meeste van ons zijn toch altijd eerlijk!*

Overigens weet een krant al te melden dat het geen ongevaarlijke opdracht is gebleken. Een Amerikaanse deelnemer aan het spel werd later ergens herkend door de "verlinkte" chauffeur en moest een pak slaag incasseren. Op deze manier zal het kwaad dus ook niet bestreden, laat staan uitgeroeid kunnen worden. Beter lijkt het de reguliere agenten meer bevoegdheden te geven. Maar als het waar is dat binnen het politie corps al op vrij grote schaal corruptie voorkomt, zou een echte oplossing nog wel eens ver af kunnen zijn, zo wordt algemeen gevreesd.

Sudeten-Duitse deining

Volgend jaar zal het een halve eeuw geleden zijn, dat de geallieerde overwinnaars van Nazi-Duitsland de Tsjechoslowaaken de definitieve toestemming gaven alle Sudeten-Duitsers het land uit te zetten. Enkele miljoenen mannen, vrouwen en kinderen gingen Heim ins Reich, alleen op een wat andere manier dan waarop een jaar of zeven eerder aan dit begrip gestalte was gegeven.

Zolang Tsjechoslowakije een communistisch geregeerde staat was lieten de verdrevenen het bij het houden van Sudetendeutsche Tage, eenmaal per jaar en meestal in München of Neurenberg, waar op het ondergane onrecht breed uitgemeten werd, omdat men wist dat er met Praag niet gesproken kon worden over wat voor schadevergoeding ook. Na de "Wende" werd al spoedig een fors offensief gestart en het was de humaan denkende Václav Havel die althans voor enige immateriele genoegdoening zorgde door publiekelijk namens zijn land verontschuldigen aan te bieden voor de excessen waarmee de verdrijving gepaard was gegaan en zelfs voor die verdrijving zelf. De Sudetendeutsche Landsmannschaft, de organisatie van Sudeten-Duitsers in Duitsland en Oostenrijk (het gaat voor een groot deel al om de tweede of zelfs derde generatie) rook de kans op meer en riep luid om "eerherstel", teruggave van bezittingen, schadevergoeding en zelfs om een principeel recht op terugkeer. Dit alles kort samengevat onder de eis: Praag moet alle decreten van de toenmalige president Beneš ongedaan maken. (Beneš was indertijd de belangrijkste initiatiefnemer voor de uitwijzing en de verbeurdverklaring zonder enige schadevergoeding van alle Sudeten-Duitse bezittingen). Maar er is vrijwel geen Tsjechische politicus te vinden die ook maar in de verste verte aan inwilliging van deze eis denkt. In de bevolking zou er ook geen draagvlak voor zijn. Ook het toekennen van (enige) schadevergoeding is nauwelijks bespreekbaar. De Tsjechen wijzen er op dat Duitsland nimmer "Wiedergutmachung" heeft betaald aan de nazi-slachtoffers van Tsjechische nationaliteit, in tegenstelling tot wat men met betrekking tot bijv. de Polen heeft gedaan. Ook het luide geschreeuw van Sudeten-Duitse zijde om "rechtsherstel" en als anti-Tsjechisch ervaren uitspraken van vooral Beirse federale ministers, onlangs gedaan, maken een begin van een vergelijk al illusoir.

Veel kwaad bloed zette ook een eind juli door Sudeten-Duitsers georganiseerde herdenking in het voormalige concentratiekamp Theresienstadt (Terezin). Daarbij werd niet stilgestaan bij de 30.000 Joden, die hier in de jaren 40-45 een ellendige dood zijn gestorven, noch bij de zeer velen voor wie Theresienstadt het laatste station voor een vernietigingskamp was. Nee, de herdenking gold enkel en alleen het feit dat hier na de oorlog Sudeten-Duitsers bijeengebracht werden in afwachting van de deportatie naar Duitsland.

Toch leven er in Sudeten-Duitse kringen langzamerhand ook andere meningen. Enkelens dringen er al op aan dat ook door de Landsmannschaft eens wat aandacht wordt besteed aan wat Tsjechen ooit door Duitsers, ook door Sudeten-Duitsers, werd aangedaan en dat het niet zou misstaan hiervoor alsnog excuses aan te bieden nu ook president Havel dit heeft gedaan voor wat van Tsjechische zijde eens in de euforie van bevrijding werd misdreven. Voorlopig blijft de leiding van de Sudeten-Duitsers echter keihard bij zijn eisen en is er inmiddels door een in Praag wonende Duitser een proefproces aangespannen bij het Tsjechische Hooggerechtshof. Eis: intrekking van de Benešdecreten. Dit was voor enkele kranten aanleiding de hele zaak, die de Duits-Tsjechische betrekkingen steeds opnieuw vertroebelt, weer eens onder de aandacht te brengen.

Over deze betrekkingen gaat ook de beschouwing die in het juli nummer 1994 van 'Musica Reaminata', orgaan van de "Forderverein zur Wiederentdeckung n.s. verfolgter Komponisten", verscheen en die mij door Hans Wallin werd toegezonden. De schrijver roept beide zijden, Sudeten-Duitsers en Tsjechen, op schoon schip te maken. De eersten door op te houden met hun gedram over eerherstel, teruggaverecht en schadevergoeding, tegen de Tsjechische politieke en financiële mogelijkheden in, de Tsjechen zelf om hun president te volgen en te erkennen dat aan de verdrijving van meer dan drie miljoen mensen onrecht ten grondslag heeft gelegen. Om daaraan toe te voegen dat het Duitsland zou sieren als tenminste tegenover de weinige nazi-slachtoffers in de Tsjechische republiek die nog in leven zijn een royaal, financieel, gebaar gemaakt zou worden, zo als eerder ten opzichte van de Poolse slachtoffers is gebeurd.



Carpooling

Carpooling

Carpooling

Gaat u naar Tsjechië of Slowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechië of Slowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen de gegadigden tot elkaar te brengen. De heer Truin is dagelijks telefonisch bereikbaar onder telefoon nr. 020-692 5770

Oost, West... Oost Best!

Aldus de titel van vijf pagina's tekst en foto's in Panorama, waarop dit normaliter vooral op sex en misdaad gericht weekblad de vraag probeert te beantwoorden hoe toerist vriendelijk de voormalige oost-bloklanden nu zijn. Panorama onderscheidt in Oost- en Midden-Europa in totaal een tiental vakantiebestemmingen en heeft daaruit een top zeven geselecteerd, gemeten aan, zoals de samenstellers schrijven, avontuur, vriendelijkheid, gezelligheid en schoonheid. Geen prijsvergelijking dus, wel wordt bij elk land een speciale sportieve vakantie mogelijkheid genoemd met organisator en kostenopgave.

Panorama zet Roemenie op de 7de en laatste plaats en komt dan via Slowakije (6de), voormalige Sovjet-Unie (5de), Polen (4de), Tsjechië (3de) en Hongarije (2de) tot de winnaar Bulgarije. Tsjechië dus 3de, hoewel de allergrootste foto die van een bomvolle Karelsbrug en omgeving is. In de motivering staat, dat de grootste trekpleister natuurlijk de "gouden" hoofdstad Praag is, maar dat deze stad een typische voor- en najaarsbestemming is, omdat het er in de zomer bloedje heet kan zijn. Daarmee geeft Panorama aan dat het eigenlijk om een zomer top 7 gaat, wat echter niet in alles consequent lijkt te worden volgehouden. Voor verkoeling wordt gewezen op de 500 meren van Bohemen en het rijk beboste Reuzengebergte. Als een meer ongerept natuurgebied tipt de redactie de Moravische Karst met lange grottencomplexen, die een sprookjesachtige ondergrondse wereld vormen.

Drie plaatsen lager op de lijst vinden we dan Slowakije. Panorama noemt Bratislava vanwege de communistische architectuur weinig aantrekkelijk, maar is zeer te spreken over de natuur in het noorden en oosten. Met name worden genoemd de Hoge Tatra en de valleien daartussen. Bijzondere vermelding krijgen de stadjes Spišská en Bardějov. De karakteristiek van Slowakije eindigt met: "Als wintersportgebied niets dan lof, maar voor de zomer is het er naar onze bescheiden mening allemaal net iets te gezapig". Voor algemeen informatie over toerisme in Slowakije wordt verwezen naar de Slowaakse Ambassade, tevens verkeersbureau, in Den Haag. Die, dat is bekend, daar niet echt gelukkig mee is, maar - dat verklappen we hier alvast even - van VNTS-zijde enkele suggesties aangereikt heeft gekregen om t.z.t. mogelijk van deze last bevrijd te worden.

Tot slot nog een paar knipseltjes

- Volgens recente enquêtes beschouwen de Tsjechen de toenemende criminaliteit en het gebrek aan veiligheid als het grootste maatschappelijke probleem. 85% van de bevroegden spreekt van zeer belastend. Met corruptie, diefstal van openbaar eigendom en georganiseerde misdaad heeft 76% het erg moeilijk, de verminderende sociale zekerheid en aantasting van het milieu vormen voor 57% het grootste probleem. Het uiteenvallen van Tsjecho-Slowakije baart 16% nog altijd de meeste zorg, 30% echter tilt er weinig of helemaal niet aan.

- Het Internationale Monetair Fonds (IMF) heeft Slowakije een lening van 263 miljoen dollar toegekend om de economie van het land verder te helpen hervormen en stabiliseren. Over de vorderingen met deze hervormingen sinds 1 januari 1993 is het IMF niet ontevreden, maar met de overheidsfinanciën moet nog veel gebeuren. Een extra credit werd verleend, omdat Slowakije behalve met de gebruikelijke problemen van de overgang naar de vrije-markteconomie óók nog geconfronteerd wordt met de ineenstorting van het oude handelspatroon. Voor de na de verkiezingen van 30 september a.s. aantredende regering ziet het IMF het terugdringen van de overheidstekorten de belangrijkste taak. Als aanvulling op de IMF-lening zal de Europese Gemeenschap aan Slowakije nog een lening van 130 miljoen ECU verstrekken, zo werd inmiddels ook bekend.

- Tsjechië, dat er economisch beter voorstaat dan Slowakije, denkt binnenkort alle leningen van het IMF te kunnen aflossen. Het gaat om 471 miljoen dollar in totaal. Als dit zijn beslag heeft gekregen is Tsjechië het enige ex Oostblokland dat niet meer bij het IMF in het krijt staat.

- Nadat al eerder werd bepaald dat de tot de Hongaarse minderheid in Slowakije behorende vrouwen hun achternaam desgewenst mogen ontdoen van het Slowaakse achtervoegsel '-ová', is bepaald dat in 545 plaatsen waar meer dan 20% van de inwoners tot een minderheidsgroepering (Hongaars of Oekraïens) behoort in het vervolg tweetalige plaatsnaamborden gevoerd mogen worden. Volgens een in mei aangehangig gemaakt wetsvoorstel was dit niet het geval in een paar dorpen die, hoewel bewoond door veel etnische Hongaren, namen hebben van Slowaakse helden, reden waarom toen afgevaardigden van de Hongaarse minderheid met de Slowaakse nationalisten tegenstemden en zo dit wetsvoorstel torpedeerden. Nu werd dus opnieuw aan een grief van de Hongaren tegemoet gekomen.

Ingezonden knipsels van Peter Krug:

Slowaakse opstand van 1944 tegen nazi-bewind herdacht

Op 27 augustus heeft Slowakije de vijftigste verjaardag van de Slowaakse nationale opstand tegen het Derde Rijk herdacht. In zijn herdenkingsrede in de midden-Slowaakse stad Banská Bystrica, vijftig jaar geleden het centrum van de opstand, hield de Slowaakse president Michal Kováč zijn toehoorders, onder wie de presidenten van Tsjechië, Polen, Hongarije en de Oekraïne, voor dat de strijd zoals die destijds is gestreden tegen de fascistische onderdrukking nog steeds actueel is. "De erfenis van de Slowaakse nationale opstand heeft ook vandaag nog steeds betekenis", zo zei Kováč, "nu, net als in andere delen van de wereld, de krachten van extreem-nationalisme, onverdraagzaamheid, xenofobie en anti-semitisme vaste voet aan de grond proberen te krijgen, ook in onze streken".

De Slowaakse opstand brak op 29 augustus 1944 uit als een reactie op een invasie van speciale Duitse troepen in Slowakije, dat na de instelling van het Duitse protectoraat Bohemen en Moravië in 1939 de status van zelfstandige staat had verkregen onder het vazallenregime van de priester Jozef Tiso. De Duitse inval was erop gericht een einde te maken aan de toenemende guerilla-activiteit van Slowaakse partizanen. Op het hoogtepunt van het verzet tegen de Duitse troepen deden zo'n 75.000 mensen mee: het merendeel uit het Slowaakse leger gedeserteerde soldaten, meer dan 7.000 partizanen en 8.000 leden van militaire missies en verzetsstrijders uit talloze landen, vooral de Sovjet Unie. Onenigheid tussen de geallieerden over de vraag hoe het Slowaakse verzet moest worden gesteund leidde er echter toe dat de opstandelingen het steeds moeilijker kregen, totdat twee maanden later, op 27 oktober 1944, een Duitse legermacht van 20.000 man Banská Bystrica heroverde.

Daarmee kwam een einde aan het georganiseerd verzet en de nog levende partizanen zochten dekking in de bergen in het noorden van het land. Maar militair gezien had de opstand tot gevolg dat de Duitsers gedwongen waren een veel grotere troepenmacht in het land te houden dan voor die tijd. Geschat wordt dat er aan Duitse kant zo'n tienduizend doden zijn gevallen. De verliezen aan de kant van de opstandelingen zijn niet precies bekend, maar zeker is dat die in de duizenden liepen.

De symbolische betekenis van de opstand is altijd groter geweest dan de werkelijke: het odium dat de Slowaken in 1939 de rol van Duits vazal met enthousiasme hebben omarmd is er enigszins door weggenomen. Het regime van Tiso had zich immers wat betreft de jodenvervolgung steeds uiterst behulpzaam getoond: het betaalde de Duitsers zelfs voor elke jood die naar de vernietigingskampen werd getransporteerd. Het aantal Slowaakse joden dat de oorlog heeft overleefd is zeer klein.

Na de oorlog is de Slowaakse opstand vooral door het communistische bewind propagandistisch uitgebuit als een blijk van het verzet van communisten tegen het fascisme. Maar in een recent interview zegt de Slowaakse vice-premier, Roman Kováč, dat veel veteranen zich indertijd niet alleen tegen het nazisme keerden, maar later ook tegen het communistische regime en dat ze vaak geëindigd zijn in communistische cellen.

(artikel van Frits Schaling in het NRC Handelsblad van 29 augustus 1994)

En een paar korte berichtjes:

- Radio Free Europe en Radio Liberty verhuizen uit München naar de Tsjechische hoofdstad Praag. De Tsjechische president Václav Havel had er bij de VS op aangedrongen het werk van de zenders niet stop te zetten, en had ze een onderkomen in Praag aangeboden. Het VS-Kongres heeft de verhuizing goedgekeurd en het aanbod Havel geaccepteerd.

De twee omroepen, die onder toezicht staan van de Raad voor Internationale Omroep, worden wel sterk afgeslankt. De staf van bijna 1600 mensen werd al gereduceerd tot 1000, verwacht wordt dat er volgend jaar nog maar 400 werknemers overblijven.

- De Tsjechische schrijver Ladislav Fuks, die onder meer 'Théodore Mundstock' schreef, is op vrijdag 19 augustus overleden. Hij is 70 jaar geworden. Fuks studeerde filosofie in Praag en werkte enige jaren in het nationale museum in Praag voordat hij in 1963 debuteerde. Mede dank zij het absurdistische en tragische karakter van zijn werk genoot hij in zijn vaderland veel populariteit.

ČESKÝ KRUMLOV

Nieuw pension/restaurant in Zuid Bohemen
2/4/6 persoons kamers en appartementen
met logies, ontbijt, douche en WC.
Kamers v.a. f. 50 per persoon per dag.

Informatie en folder: 055-664 362

Na Praag de mooiste stad met 300 beschermde monumenten. Mooie omgeving. Goed en nog goedkoop, ook in het vakantiesizoen.

Van en over Tsjechië en Slowakije

Verbetering in de relaties tussen Slowakije en Hongarije

Na de val van de regering van Mečiar in Slowakije (gevolg van de slechte economische toestand) en het aantreden van de nieuwe gematigde premier Jozef Moravčík is het politieke klimaat tussen Slowakije en Hongarije enigszins verbeterd. De Hongaarse minderheid in Slowakije (600.000, 11% van de bevolking van Slowakije) was tot nu toe een bron van irritatie tussen de beide Donaulanden geweest. De grote Hongaarse minderheid dankt haar bestaan aan het feit, dat Slowakije van 907 tot 1918 deel van het koninkrijk Hongarije vormde. In die periode werd het land tussen Tatra en Donau ook wel Noord-Hongarije genoemd. Inmiddels heeft in Hongarije eveneens een machtswisseling plaats gehad. De regering van het conservatief-nationalistische Hongaars Democratisch Forum (MDF) moest plaats maken voor het bevind van de ex-communistische partij van Gyula Horn, die nu premier is. Horn wil de relaties met de buurlanden Slowakije en Roemenie met hun Hongaarse minderheden verbeteren om op deze wijze de positie van die minderheden te begunstigen. Maar politieke autonomie voor de Hongaren in Slowakije blijft voor Bratislava onbespreekbaar. Onopgelost is ook nog steeds het probleem van de dam van Gabčíkovo. In 1977 werd, zoals bekend, door het toenmalige Tsjechoslowakije samen met Hongarije een aanvang gemaakt met de bouw van een dam in de Donau. In 1989 besloot Hongarije echter uit ecologische overwegingen de bouw van de dam te staken, waarna Slowakije de bouw alleen wilde voortzetten. Slowakije eist echter, dat Hongarije aan zijn verplichtingen voldoet en alsnog medewerking aan de bouw van de dam verleent. Het geschil is nu voorgelegd aan het Internationale Hof van Justitie in Den Haag. Toch is de verhouding tussen de beide Donaulanden enigszins verbeterd, hetgeen de positie van de Hongaarse minderheid in Slowakije zeker ten goede zal komen. Mr. Max van der Stoep, de Hoge Commissaris voor de Minderheden volgt de ontwikkeling op de voet. Wanneer de economische toestand in het land tussen Tatra en Donau niet verbetert, zullen ook de minderheden te lijden krijgen van de ongunst der tijden. De Hongaren vormen de grootste minderheid, maar er zijn voorts nog 55.000 Tsjechen, 37.000 Oekraïners en Roethene (verwant met de Oekraïners), 6.000 Duitsers, 2.000 Polen en naar schatting 500.000 Zigeuners.

T S J E C H I S C H

Een gesprek met uw Tsjechische vrienden
of zakenrelaties voeren? Automatisering
in de Tsjechische Republiek?

Leer dan Tsjechisch!

Doeltreffende mondelinge lessen door
ervaren leraar in Purmerend, met zeer
uitgebreide, eigen Nederlandse, les-
materiaal. Ook schriftelijke lessen.
Telefoon: 02990-38238

Slowakije werd op 30 juni 1993 lid van
de Raad van Europa, die zeker ook met
belangstelling de minderhedenpolitiek in
Slowakije zal volgen.

Wie in deze materie geïnteresseerd is,
verwijs ik naar het hoofdstuk "De
Hongaren in Slowakije" van Hans
Kruyzen in "Tussen recht en repressie.
Minderheden in Oost-Europa" onder
redactie van Harm Remkema en Erik
van Schaik, dit jaar verschenen bij het
"Instituut voor Publiek en Politiek" in
Amsterdam.

Peter Krug

Richer Systems

*Adviesbureau voor Informatica en Automatisering
Bemiddeling van Contacten met de Tsjechische Republiek
Tolk- en Vertaaldiensten*

Ervaring met handelsbemiddeling, selectie van geschikte partners en oprichten van joint-ventures op
het gebied van confectie, textiel, informatica (hardware en software) enz.

Met behulp van een netwerk van meer dan 100 vertalers kan Richer Systems vertalingen verzorgen
uit het Tsjechisch in het Nederlands, Engels, Duits enz. en andersom.

Voor verdere informatie contact opnemen met:

Richer Systems
t.a.v. dr. J. Chudáček
Populierendreef 218
2272 GZ Voorburg

Telefoon: 070 - 387 33 46
Fax: 070 - 386 50 13

Genootschap Tsjechische en Slowaakse Muziek

Wij herdenken

In Oktober a.s. zal het 50 jaar geleden zijn, dat een transport uit Terezín (Theresienstadt) naar Auschwitz vertrok, waarbij vier belangrijke tsjechische componisten waren, Viktor Ullmann, Hans Krása, Pavel Haas (leerling van Janáček) en Gideon Klein. De eerstgenoemde drie werden vrijwel direct in de gaskamers omgebracht; de iets jongere Gideon Klein bleef nog in leven, werd eind 1944 verder getransporteerd naar Fürstengrube, waar hij kort voor de bevrijding onder onduidelijke omstandigheden is omgekomen.

Hoewel ik in de Ledenbrief nr. 55 (sep'90) reeds wat uitvoeriger bij deze componisten heb stilgestaan, meen ik, dat toch, vijftig jaar na hun afschuwelijke dood, ook in het teken van de herdenking van het laatste oorlogsjaar en de bevrijding, een extra "In Memoriam" zeker op zijn plaats is. Op een eventuele muziekavond hopen we er ook in elk geval aandacht aan te besteden.

Gelukkig wordt er ook in Tsjechië en in Duitsland veel aan gedaan. In Praag is in de herfst regelmatig de manifestatie "Musica Judaica" (zie Ledenbrief nr. 93), en in Duitsland is een vereniging Musica Reanimata ("Förderverein zur Wiederentdeckung NS-verfolgten Komponisten und ihrer Werke") opgericht, waarvan schrijver dezes lid is geworden, omdat hij het een goed tegenwicht vindt tegen vreemdelingenhaat, antisemitisme en geschiedvervalsing. Het adres van deze vereniging volgt aan het eind van dit artikel.

In een mededelingenblad van genoemde vereniging stond overigens een artikel, waaruit blijkt dat de verstandhouding tussen Duitsers en Tsjechen nog veel te wensen over laat. Mogelijk staat er meer over in de knipselmap.

Gelukkig zijn er ook hoopvolle tekenen, zoals de oprichting van een "Stiftung Comenium" voor Duits-Tsjechische samenwerking en bij het afscheid van Bondsprezident Von Weisäcker werd de "Slavische Rhapsodie" voor saxofoon en orkest van Ullmann uitgevoerd.

In Nederland zijn er plannen voor uitvoeringen van de kinderopera "Brundibár" van Krása (door de muziekschool in Zwolle in Nederlandse vertaling!) en van "Der Kaiser von Atlantis" van Viktor Ullmann. Nadere mededelingen hierover volgen, zodra ze mij precies bekend zijn.

Literatuur over kamp Theresienstadt is er veel. Om te beginnen het standaardwerk van H.G. Adler "Theresienstadt 1941-1945" (Tübingen 1960). Over het muziekleven speciaal het boek van Joza Karas "Music in Terezín" (New York 1985), daarnaast is er voor wie tsjechisch kan lezen nog een boek van Milan Kuna "Hudba na hranici života" ("Muziek op de rand van het leven", uitg. Naše vojsko, Praha 1990) hetgeen zich niet beperkt tot Terezín maar algemener gaat over componisten en musici in concentratiekampen zoals bijvoorbeeld Schulhoff en Burian en Dvořák's leerling Rudolf Karel. In de vorm van vertellingen met een historische achtergrond is er een oud boekje van de wereldbibliotheek: Josef Bor "Requiem Theresienstadt" (1965), met als thema een uitvoering van Verdi's Requiem in het kamp. Hetzelfde onderwerp heeft een recent boekje van Ludmila Vrkočová: "Rekvíem sami sobě" ("Requiem voor hemzelf", uitg. Arkyr, 1993). De in de ledenbrief wel vaker genoemde schrijver Arnošt Lustig schreef een serie verhalen onder de titel "Night and Hope" (Northwestern University Press, Illinois, 1985) (een symfonisch gedicht van de componist Otma Mácha heeft deze titel en is op deze verhalen geïnspireerd: "Noc a naděje"). De verhalen zijn in het Engels vertaald door George Theiner, die het leven wist te redden door op een schip met kinderen naar Engeland te vluchten, evenals twee kinderen van de componist Ullmann.

Zoals beloofd nog het adres van de vereniging Musica Reanimata:
Musica Reanimata, c/o Dr. A Dumling, Wicléfstr. 59, D-10551 Berlin,
tel./fax 030-395 7360.

Hans Wallin

---*---*---*---

De redactie ontving het bulletin van De Stichting Leos Janáček Genootschap België / Nederland, die op 22 december 1992 is opgericht. Wim Brandse, lid van VNTS en het Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek, is de voorzitter van deze stichting. Belangstellenden kunnen schrijven naar het secretariaat: Schubertstraat 22, 1077 GT Amsterdam.

Het bulletin bevat met name artikeien over de muziek van Janáček, maar ook over andere componisten, en over muziekuitsvoeringen in Nederland en België.

Op School

1865

De hoogste klas van de Volkschool op de Lackenweide, nu de huidige Schoolstraat. Directeur Holeček.

1)

De gemeentelijke school in Altbrün. Ik herinner mij mijn leraren, wiskundeleraar Horák, de leraar Tsjechisch Rain.

De lerarenopleiding in het Minoritenklooster. Dankbaar herinner ik mij dr.Parthe, de leraar voor psychologie.

1872

Na het eindexamen werd ik muziekleraar aan de lerarenopleiding.

Verslind dr. Durdiks "Aesthetik". 2)

1874

P. Krížkovský beval mij František Skuhřavý aan. 3) Toelatingsexamen

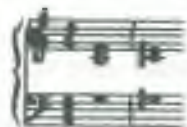
in het Prager Konvikt - aan de organistenschool. Professor Blažek. 4)

Hoe lost men het dominantseptiemaccoord op?

Stilte.

"De septiem daalt, de terts stijgt, de kwint stijgt, der grondtoon daalt".

Mij speelt door het hoofd



Leoš Janáček door Eduard Milén

En de septiem is niet gedaald, de kwint niet gestegen en de grondtoon niet gedaald!

Vanaf die tijd begon ik over de geheimen van opeenvolging van accoorden na te denken.

Het licht van de waarheid ondervond ik noch bij de Leipziger dr.O.Paul 5), noch bij de Wener Krenn. 6)

1874

Met krijt tekende ik klaviertoetsen op tafel. De vingers leerden in Bach's "Preludes en Fuga's" over deze "toetsen" te gaan. Wat een kwelling, ik hunkerde naar klinkende tonen!

Een piano huren? Waar zou ik het geld vandaan moeten halen?

Maar op een dag, rechtstreeks uit de hemel gevallen, stond een piano in mijn kamertje in de Stephansgasse. Die ongelooflijke gebeurtenis vertelde ik aan P.Ferdinand Lehner 7), de eerste kapelaan in Karolinental redakteur van "Cyrill".

Een vluchtig glimlachje speelde over zijn goedmoedig gezicht. Aan het eind van het schooljaar verdween de piano uit mijn kamer, net zo onopvallend als die er in gekomen was.

En hoe vaak heeft Lehner mij, hongerwolf, voor het avondeten uitgenodigd!

Het middageten-in de buurt van het Konvikt-kostte vijftientwintig Kreuzer.

Het ontbijt stopte de verhuurster mij toe.

En warmte in de winter?

Door de deur op een kier te zetten stal in mij warmte in mijn kamer.

Deze vrolijke studentenellende kon ons, František Bílý 8) (later leider van een school in de Gerstengasse, landelijk schoolinspekteur), Leander Čech 9) (later directeur van een school in Nové Město), Jolík 10) (later lid van een Augustijnserorde in Oud-Brno), niet meer bijeen houden. Wat zou een hongerige voor een hongerige van een avondeten van twintig Sechser overhouden?

1875

Ik wijdde mij aan het pianospelen en nam bij mevrouw Wickenhauser- Nerudová 11) les.

Ik gaf met haar kamermuziekconcerten. De salon van de lezerskring van "Besední dům" 12) werd daarvoor ingericht. We speelden de nieuwste literatuur: Saint-Saens, Gernsheim, A. Rubinstein. Voor de eerste vioolpartij nodigden wij Lachner uit Praag uit.

Toen hield ik mij bezig met de partituren van symfonieën van Rubinstein en wilde ik het Requiem van Berlioz uitvoeren. Opmerkelijk volgde ik de literatuur van tijdgenoten.

1876

H. Helmholtz, "Die Lehre der Tonempfindungen", Braunschweig 1870. Hardnekkig verdiepte ik mij van 16 februari 1876 tot 22 januari 1879 in dit werk.

Van de juistheid van zijn inzichten overtuigd, dat iedere geklonken toon nog tien seconden lang in een tiende seconde in de oorspronkelijke sterkte naklinkt, zocht ik naar de werking van accoordverbindingen, niet zo zeer in hun relatie met boven tonen, maar naar hun versmelting 13) en hun uiteindelijke rustsituatie in het versmelten na iedere periode van tien seconden. Deze gedachte verwerkte ik in mijn "Lehre von den Akkorden und tien Verbindungen" 14).

Leoš Janáček
vertaling: Wim Brandse

1. De school op de Lackerweide werd in 1844 gebouwd. Het was een Duitse volksschool waarvan Janáček de hoogste klas volgde in 1865/1866. In 1851 gaven Karel Hanáček en de assistent-leraren Antonín Stava en Jan Pařízek daar les. Janáček gedenkt de schooldirecteur Holeček

2. Josef Durdík (1837-1902), Tsjechisch filosoof en estheticus. Janáček begon zijn "Allgemeine Aesthetik", die in het jaar 1875 verschenen was, met interesse te lezen. Het jaartal 1872 is niet juist.

3. Fr. Zdeněk Skuhrovský (1830-1892), Tsjechisch muziektheoreticus en componist. Sinds 1866 leider van de Prager Organistenschool. Hij maakte van deze school een belangrijk onderwijsinstituut dat een reeks belangrijke Tsjechische kunstenaars en componisten heeft opgeleverd. Janáček was in 1874/1875 leerling van Skuhrovský aan de Prager Organistenschool.

4. František Blažek (1814-1900), belangrijk Tsjechisch muziektheoreticus. Onderwees sinds 1833 harmonieleer en orgelspel aan de Prager Organistenschool. Tot zijn leerlingen behoorde ook Antonín Dvořák.

5. Oscar Paul (1836-1898), bekend Duits muziektheoreticus, sinds 1869 leraar aan het conservatorium te Leipzig, vanaf 1872 ook professor aan de Leipziger universiteit.

6. Franz Krenn (1816-1897), muziektheoreticus en componist. Professor voor compositie muziektheorie aan het conservatorium te Wenen van 1869 tot 1893.

7. Ferdinand Lehner (1816-1897), Tsjechisch kerkmusicus. Redakteur en organisator van de Ceciliaanse hervorming van de kerkmuziek in de Boheemse landen.

8. František Bílý (1854-1920). Medeleerling en vriend van Janáček. Criticus en literatuurhistoricus.

9. Leander Čech (1854-1911). Medeleerling van Janáček, leidende persoonlijkheid in de Moravische kunstkritiek.

10. Gregor Frant. Jokl. Medeleerling van Janáček, later lid van en Augustijnerorde.

11. Amálie Wickenhauser geb. Nerudová (1834-1890). Pianiste te Bmo, lid van de musicifamilie Neruda. Janáček's pianolerares. Beiden traden tot 1879 op bij concerten in het gebouw van de cultuurvereniging "Besední dům", voordat Janáček in Leipzig ging studeren.

12. De leeskring te Bmo werd als verzamelpunt van het Tsjechische intellect in 1861 gesticht. Toen het verenigingshuis "Besední dům" in 1874 als centrum van het Tsjechische culturele leven werd gebouwd, nam het de ruimte van de Tsjechische leeskring in zich op. Toen trad ook Leoš Janáček tot deze kring toe.

13. "Splětna" (vervechting) is Janáček's eigen term voor het samengaan van twee klankwaarnemingen die gelijktijdig in het bewustzijn komen. Dit begrip verklaart Janáček in zijn boek "Vollständige Harmonielehre".

14. Leoš Janáček, "Lehre von den Akkorden und ihren Verbindungen", Praag 1897.

Diversen

Taalkursussen

Haagse Volksuniversiteit

U wordt in het eerste jaar van deze cursus voorbereid op het verstaan, spreken en lezen van de Tsjechische taal. De lessen - volgens een eigentijdse methode opgebouwd - zijn gebaseerd op korte dialogen ontleend aan het dagelijks leven in Tsjechië. Actieve deelname is vereist. In de cursus zijn grammatica en conversatie natuurlijk met elkaar verweven. Aandacht wordt besteed aan het tijdsysteem van het werkwoord en de verbuiging van het zelfstandig naamwoord. Geleidelijk bouwt u een kleine, maar handzame woordenschat op. Met Tsjechisch kunt u zich behalve in Tsjechië ook in Slowakije verstaanbaar maken. Tsjechisch en Slowaaks lijken sterk op elkaar.

Het tweede jaar is een logisch vervolg op het eerste jaar, maar is ook geschikt voor kursisten die langs een andere weg reeds een basiskennis van de taal hebben verworven. De grammaticale kennis wordt uitgebreid en de woordenschat vergroot, zodat het mogelijk wordt een wat minder eenvoudige conversatie te voeren en een meer gecompliceerde tekst te lezen en te schrijven.

De cursus wordt gegeven door drs. Martina Smit-Rihová, aan de hand van een leerboek dat door haar zelf is geschreven. Het boek heet 'Tschechisch - Ein Lehr- und Übungsbuch', door Miloslava Hrubá en Martina Smit (uitg. Carl Winter - Heidelberg). Het is verkrijgbaar via de docente of kan besteld worden via de Haagse Volksuniversiteit.

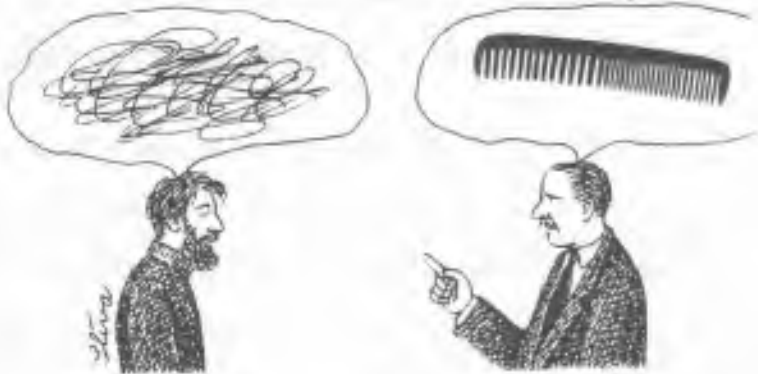
Lessen: 24 dinsdagavonden, aanvang 27 september;
tijd: eerste jaar 20.30 - 22.00 uur, tweede jaar 19.00 - 20.30 uur;
prijs f. 330,- (excl. lesmateriaal);

plaats: Haagse Volksuniversiteit, Boylestraat 20, 2563 EK Den Haag,
tel. 070-363 6353/364 7040, fax 070-356 2631.

Voor nadere informatie is de docente bereikbaar op 071-211 034 (privé)

Babel taaltrainingen/vertalingen in Utrecht

De spreek- en luistervaardigheid staan centraal in deze kursussen. Grammatica en schrijfvaardigheid komen aan bod ter ondersteuning van die vaardigheden. Bij de beginnerskursussen zullen onderwerpen aanbod komen zoals: vertellen wie je bent en wat je doet, informatie vragen, iets bestellen en het voeren van eenvoudige gesprekken. In de kursussen voor gevorderden zult u zich ook in steeds complexere taalsituaties leren uitdrukken met een steeds groter en gevarieerder woordenschat en optimaal gebruik van de grammaticale mogelijkheden.



Aanvang van de lessen:

Tsjechisch : niveau 1 dinsdag 4 okt. 19.00 uur, niveau 2 dinsdag 4 okt. 20.30 uur,
niveau 3 donderdag 6 okt. 19.00 uur, niveau 4 donderdag 6 okt. 20.30 uur.
Slowaaks : niveau 1 donderdag 6 okt. 19.00 uur, niveau 2 donderdag 6 okt. 20.30 uur.

Aantal lessen, Tsjechisch en Slowaaks: 20, prijs f. 385,- (exclusief lesmateriaal).
Plaats: Spectrum College, locatie Thorbecke, La Bohèmedreef 5-7, Utrecht.

Nadere informatie verkrijgbaar bij Babel, Biltstraat 101, 3572 AL Utrecht.
Tel. 030-334 241, Fax 030-334 211.



Landenkring Tsjechië en Slowakije

Te gast!

Platform Gemeentelijk Vredesbeleid

Gastvrijheid, geven wat je hebt, doen wat je kunt, is een van de aardigste trekken die we in Tsjechië en Slowakije tegenkomen.

De Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechië en Slowakije kan niet tien jaar bestaan hebben zonder door die eigenschap te zijn aangestoken. Ze heeft dan ook via haar voorzitter, de heer A. Hoogstad, de hand uitgestoken naar de Landenkring Tsjechië en Slowakije en aangeboden in de VNTS Ledenbrief ruimte beschikbaar te stellen voor mededelingen van de Landenkring. En dat terwijl Jan van Gastel reeds uitgebreid aandacht pleegt te geven aan wat hem uit de verschillende stedenbanden aan activiteiten ter ore komt.

Voor wie het niet weet: de Landenkring Tsjechië en Slowakije is het onderlinge contact van Nederlandse gemeenten, die een stedenband onderhouden met een gemeente in Tsjechië of Slowakije. De Landenkring valt onder het Platform Gemeentelijk Vredesbeleid (PGV), dat bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is ondergebracht. Die gemeenten geloven dat het van nut kan zijn met elkaar contact te onderhouden om ervaringen uit te wisselen, ideeën op te doen en kennis te vergaren. Op die manier voorkom je dubbel werk en houd je de moed erin.

Het is nooit de bedoeling geweest van die Landenkring een zwaar opgetuigde organisatie te maken. De plaatselijke energie moet zoveel mogelijk in de stedenbanden terecht komen. Wat dat betreft is het prachtig dat we voor de algemene informatieverschaffing gebruik mogen maken van de VNTS Ledenbrief. U zult zich dat kunnen voorstellen! De uitgestoken hand wordt dan ook door de steungroep van de Landenkring Tsjechië en Slowakije met graagte en dankbaarheid aangenomen.

mr. Pierre M.G.P. Janssens,
voorzitter Landenkring Tsjechië en Slowakije

Steungroep Landenkring Tsjechië en Slowakije

Een aantal mensen houdt de Landenkring in beweging. In alfabetische volgorde:

- Pieter Arts, Papendrecht,
- Paul Hufen, Doetinchem,
- Pierre Janssens, Hoorn, voorzitter,
- Rob Oechies, Purmerend,
- Hans Versnel, Utrecht,
- Arthur Wiggers, VNG, waarnemend secretaris,
- Marijke van den Wijngaard, Voorburg, verbinding met VNTS Ledenbrief.

Een enkele mutatie staat ons te wachten. Zie volgende afleveringen.

Subsidies

Op vrijdag 4 november zal de PGV-dag over subsidies voor samenwerking worden gehouden. Verdere informatie volgt.

Raadsverkiezingen in november

In november worden voor de tweede maal vrije gemeenteraadsverkiezingen gehouden in Tsjechië en in Slowakije. Ook in Hongarije trouwens.

Ieder is natuurlijk erg benieuwd naar de uitslag van deze verkiezingen en naar mogelijke consequenties voor die landen en voor onze relaties met de zustersteden.

Prof Ivo Moszny van de Jan Masaryk Universiteit in Brno zal voor ons op 25 november in Utrecht een lezing hierover geven in het Engels over ontwikkelingen "in het veld". Ook een Nederlandse commentator wordt aangezocht. Nog niet alles is nu uitgewerkt. Houd in ieder geval de middag van 25 november vrij.

Congres Bratislava naar april 1995

Het vierde internationale congres over regionale en gemeentelijke samenwerking, dat van 20 tot 22 oktober in Bratislava verplaatst naar 6, 7 en 8 april 1995. Door verkiezingen in dit najaar in Tsjechië, Slowakije en Hongarije komt dit congres voor gemeentebestuurders van die landen wel heel erg

ongelezen en, zo is het nou eenmaal, uit eigen land en van de burens komt doorgaans grootste belangstelling.

Het congres in Bratislava wordt het vierde in de reeks die startte met de trendsettende congressen in Rotterdam in 1990 en in Praag 1991. Florence nam in 1993 de fakkel over.

Landenkring Tsjechië en Slowakije

Slowaaks restaurant in Nederland

Sinds kort is er in Nederland een Slowaaks restaurant gevestigd. Eindhoven heeft de primeur. Restaurant Bratislava is te vinden in het centrum van Eindhoven, in de Vrijstraat 23, en is dagelijks geopend van 16.00 tot 23.00 uur. Tel. 040-450 430.

Marijke van den Wijngaard

Boekenplank

Ontmoetingen; schrijfsters op stap in Midden- en Oost-Europa

In 1992 vertrokken een aantal Nederlandstalige schrijfsters naar Midden- en Oost-Europa. Zij logeerden in Boedapest, Sofia, Moskou, Bukarest, Warschau en Praag (veelal) bij hun collega's, allen meer of minder bekende schrijfsters in hun land.

Meer zicht krijgen op het verander(en)d literaire klimaat na de val van het communisme in de desbetreffende landen was het doel van de reis. Dit in het kader van een uitwisselingsproject ter gelegenheid van de Vijfde Internationale Feministische Boekenbeurs te Amsterdam.

'Ontmoetingen' is het resultaat van dit project en bevat reisimpressies van Nederlandse en Vlaamse schrijfsters en de door de 'gastvrouwen' geschreven korte verhalen.

Vonne van der Meer en Daniela Fischerová vormden het Nederlands/Tsjechische duo. Van der Meer reisde naar Praag en legde haar ervaringen vast in het verhaal 'Het Fantoom'. Een verhaal, waarin ze ook (kort) haar ontmoeting met, vertaalster/schrijfster en docente Nederlands aan de Karelsuniversiteit, Olga Krijtová en haar man Hans beschrijft.

Daniela Fischerová schreef 'Hollandse Tulpen' (vertaald door Hank Geerts). Voor wie deze schrijfster niet kent: zij is geboren in 1950 en geeft les aan de toneelschool in Praag. Zij schrijft toneelstukken, hoorspelen en kinderboeken. Haar toneelstuk 'Het uur tussen hond en wolf' werd vertaald in het Engels en Frans.

'Ontmoetingen' is een boeiend boek.

Afhankelijk van de aanpak van de Nederlandstalige schrijfsters en de hun geboden mogelijkheden ter plaatse, ontstaat een summier of een uitgebreid beeld van de nieuwe literaire situatie in de voormalige Oost-Bloklanden. Het beschrijven van het verblijf in de post-communistische steden en de contacten met diverse personen aldaar, levert impliciet informatie op over het (niet literaire) heden en verleden van Midden en Oost-Europa. Dit aspect voegt een dimensie toe.

Het feit dat teksten van veertien zó verschillende auteurs zijn opgenomen, maakt de bundel zeer lezenswaardig. Aanbevolen!

'Ontmoetingen; schrijfsters op stap in Midden- en Oost-Europa' is in 1993 verschenen als Rainbowpocket nr. 152. Prijs f 12,95, 278 blzn. (Eerdere uitgave bij Uitgeverij Arena te Amsterdam in 1992).



Rozebráno? Nevadí, počkáme si na další vydání.

Uitverkocht? Dat geeft niet, wij wachten wel op de volgende druk.

Praag in het hart van Europa

Van het boek 'Praag in het hart van Europa' is in 1994 een derde druk verschenen. In de herziene druk zijn door vertaler Hans Krijt een aantal wijzigingen aangebracht.

Wie geïnteresseerd is in het pre-historische, romaanse en gotische Praag en oog heeft voor Praag tijdens de Renaissance, de Barok, de burgerlijke eeuw en de moderne tijd, mag dit kleurrijke 'woord- en beeld-boek' niet ongelezen en onbekeken laten.

Tekst: Bohumír Mráz, (kleuren) foto's: Pavel Štecha en Pavel Sacha.

Oorspronkelijke titel en uitgave: 'Praha v srdci Evropy' 1986 (uitgeverij Aventinum Praag).

De Nederlandse uitgave verscheen bij Rebro Productions te Lisse.

Prijs f. 39,95, 256 blzn. (eerste druk 1987)

Poezie is een daad / Poezie je skutek

Tijdens het symposium 'Vriendschap in Verandering' van 28 mei jl. las schrijfster/vertaalster Jana Beranová onder andere een gedicht van de Nederlandse dichter Remco Campert. Zij vervolgde deze voordracht met de door haar gemaakte Tsjechische vertaling van dit gedicht.

Hoewel beide verzen in kopie aanwezig waren tijdens de manifestatie, bereiken de VNTS nog steeds verzoeken om dit 'Nederlands/Tsjechisch gedicht'. Een reden waarom het in deze rubriek wordt opgenomen.

Remco Campert

Poezie is een daad

Poezie is een daad
van bevestiging. Ik bevestig
dat ik leef, dat ik niet alleen leef.

Poezie is een toekomst, denken
aan de volgende week, aan een ander land,
aan jou als je oud bent.

Poezie is mijn adem, beweegt
mijn voeten, aarzelend soms,
over de aarde die daarom vraagt.

Voltaire had pokken, maar
genas zichzelf door o.a. te drinken
120 liter limonade: dat is poezie.

Of neem de branding. Stukgeslagen
op de rotsen is zij niet werkelijk verslagen,
maar herneemt zich en is daarin poezie.

Elk woord dat wordt geschreven
is een aanslag op de ouderdom.
Tenslotte wint de dood, zeker,

maar de dood is slechts de stilte in de zaal
nadat het laatste woord geklonken heeft.
De dood is een ontroering.

uit: 'Het huis waar ik woonde'
Amsterdam, De Bezige Bij, 1955

Remco Campert

Poezie je skutek

Poezie je skutek
potvrzení. Potvrzuji
že žiji, že nežiji sám.

Poezie je budoucnost, myslet
na příští tyden, na jinou zem,
na tebe až zestárneš.

Poezie je můj dech, pohyb
mých nohou, někdy váhavy
po zemi která si o to říká

Voltaire měl neštovice, ale
uzdravil se sám mimo jiné pitím
120ti litru limonády: to je poezie.

Nebo vlnobítí. Zmoženo
skalami, nikdy doopravdy přemoženo,
znovu se vzepne a v tom je poezie.

Každé napsané slovo
je útok na stáří.
Smrt nakonec zvítězí, to ano.

ale smrt je jen ticho v sále
po doznění posledního slova.
Smrt je dojetí.

Cesky
Jana Beranová

Van de afdelingen

Amsterdam: op zaterdag 5 november organiseert de afdeling Amsterdam wederom een Reisinformatiemiddag, dat in het teken staat van de wintersport. Lees onder de rubriek 'Reisdienst' de uitgebreide info over deze middag.

Rotterdam: woensdag 31 augustus zijn Arie den Boogert en Guido Schöpping aanwezig geweest bij de opening van het Steunpunt Oost- en Midden Europa, geopend door burgemeester Bram Peper in het stadhuis van Rotterdam. Het Steunpunt is een ontmoetingspunt van diverse non-profit instellingen in de regio Rotterdam, die zich middels projecten, uitwisseling, contacten enz. bezig houden met steun aan instellingen in Midden- en Oost-Europa.

Restaurant Bohemen

Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland

Vlees- en visspecialiteiten

Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692

Uit en thuis in Tsjechië en Slowakije

Auto-, bus-,
en vliegvervoer
Hotels

Theater tickets
Eigen kantoor in Praag



Voor uitgebreide
informatie:

Tailormade Travel

Tailormade Travel
Trasmolenlaan 12
3447 GZ Woerden
Telefoon 03480 - 2 47 00
Fax 03480 - 2 01 02

Mr. drs. A. L. F. van den Boogert
poradce v otázkách zdravotnictví
adviseur gezondheidszorg

Gevraagd:

OFFICE-MANAGER / LIAISON-OFFICER

te Praag en Amsterdam

voor internationaal opererend adviesbureau op het gebied van de gezondheidszorg

Werkzaamheden:

- het managen van de kantoren te Praag en Amsterdam;
- het oplossen van problemen die zich op de kantoren te Praag en Amsterdam voordoen;
- het afstemmen van de activiteiten te Praag en Amsterdam;
- het onderhouden van contacten met cliënten;
- het beveiligen van personeel en kantoren.

Vereisten:

- representatief, praktisch en zelfstandig optreden;
- kennis van Nederlands, Engels, Tjechisch en Slowaaks (andere talen strekken tot aanbeveling);
- bekend met het werken met computers, fax, telefoon en beveiligingsapparatuur;
- vaardigheden op gebied van organisatie, management en secretariaat.

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van onder meer opleiding, werkervaring en kwalificaties te richten aan A.L.F. van den Boogert, Binnenkadijk 250, 1018 ZJ Amsterdam.